

ŠŤASTNÉ A RADOSTNÉ PRE VŠETKÝCH!

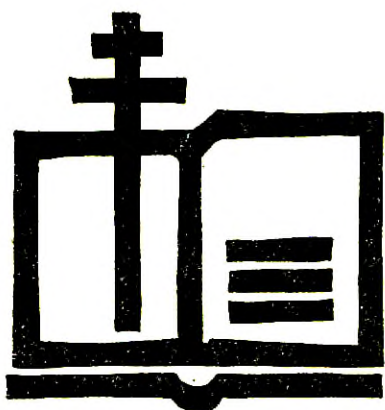
Ešte v nedeľu 13. decembra po obvyklom poludňajšom Anjel Pána s návštevníkmi Ríma na námestí Sv. Petra, predniesol Svätý otec krátky prejav, venovaný významu sviatkov Narodenia Pána a súčasne vyslovil svoje úprimné pozdravenia a blahoželania z tejto príležitosti tak pre zúčastnených tohto stretnutia ako aj pre všetkých veriacich kresťanov a ľudí dobrej vôle. Vyslovil želanie, aby vianočné sviatky boli pre všetkých a pre každého naozaj šťastlivé a radostné. Vyslovil však aj varovanie, aby z tejto príležitosti vzájomné obdarovávanie sa u ľudí, neboli príležitosťou k daromnému premrhaniu hodnôt a mánotratnosti.

Nezabúdajme, — povedal Svätý otec, — že na svete a okolo nás žije veľké množstvo ľudí naozaj chudobných a očakávajúcich našu pomoc. Nech sviatky Narodenia Pána sa stanú príležitosťou pre dobročinnosť. My osobne sa rovnako zapájame do takejto akcie pomoci zvlášť opusteným deťom, nemocným, nezamestnaným, väzňom, a všetkým, čo sú osamotení a opustení.

Kresťanstvo a Narodenie Pána, — v ktorom má ono svoj začiatok, — pokračoval Svätý otec, ukladá všetkým, — rovnako obdarujúcim k tým, ktorí dary potrebujú a prijímajú aby boli vzorom kresťanského bratstva, dobroty srdca a lásky, pretože Kristus práve pre tieto motívy prišiel na tento svet a medzi nás. Každé narodenie človeka — a tak aj narodenie Pána — má aj aspekt spoločenský, dosah sociologický. Ani dnešné demokratické spoločenstvá nie sú vždy organizované tak, aby to vyhovovalo všetkým, preto kresťania sú povinní pozastaviť sa a rozmýšľať nad tým, akým spôsobom zabezpečiť v nich dostatočný priestor pre každého a viac spravodlivosti pre všetkých. Áno, lebo aj v demokratických spoločenstvách, kde právo združovania je široké, vytvárajú sa kolektívny egoizmus a znevažovanie dobra i rovnakých práv pre všetkých ľudí.

Modlíme sa, — zakončil Svätý otec, — aby nás Narodenie Božie naučilo v tomto ohľade čomusi novému.

J. K.

JANUÁR 1971

SLOVO

Ročník III. • Číslo 1

DO NOVÉHO OBČIANSKEHO ROKU 1971 hojnosť požehnanej radosti, pevného zdravia a úprimnej radosti svojim prispievateľom, čitateľom a priaznivcom úprimne žela

Redakcia SLOVA.

Liturgický kalendár

12. jan. — Sv. Tatjana, mučenica zmr. r. 210.
 14. jan. — Sv. Pavol Tébsky a Ján Pustovník.
 16. jan. — Úcta k okovám sv. Petra apoštola.
 17. jan. — 31. nedeľa po Sv. Duchu (Hl. 2, — 1 Tim 1, 15–18; Ľk 18, 35–43)
 18. jan. — Sv. Atanáz a Cyril, arcibiskupi alexandrijskí.
 21. jan. — Bl. Maxim, vyznavač, zomrel okolo r. 650.
 22. jan. — Sv. apoštol Timotej, zomrel r. 97.
 24. jan. — 32. nedeľa po Sv. Duchu — Nedeľa Zacheova. (Hl. 3; 1 Tim 4, 9–15; Ľk 19, 1–10)
 25. jan. — Sv. Jána Zlatoústeho.
 28. jan. — Bl. Efréma syrského, mnicha.
 30. jan. — Troch svätiteľov (Vasiľa Veľkého, sv. Gregora a Jána Zlatoústeho).
 31. jan. — Nedeľa mýtnika a farizeja. (Hl. 4; 2 Tim 3, 10–15; Ľk 18, 10–14).
 1. februára — Sv. Trifona, mučenika.
 2. februára — Stretnutie Pána so Simeonom.
 5. februára — Sv. Agáta, mučenica (3. stor.)
 7. februára — Nedeľa mánotratného syna. (Hl. 5; 1 Kor 6, 12–20; Ľk 15, 11–32).
 8. februára — Sv. Teodor, mučeník.
 9. februára — Sv. Nicefor, mučeník.

Sviatok Bohozjavenia

6. januára naša Východná Cirkev svätí sviatok Zjavenia Pána — Epifánia. Tento sviatok je väčším sviatkom ako samé Vianoce, hoci ľudia zvykli viac oslavovať Narodenie Pána ako Bohozjavenie. Východná Cirkev slávievala už v 3. st. tento sviatok na pamiatku Narodenia Krista.

Mystrérium Vtelenia (Vianoce) kresťanský Západ a Východ svätili od starodávnych čias, ale nie rovnako. Východ slávil 6. januára, Západ 25. decembra. Východ prizvukuje: Boh, Kráľ neba i zeme prichádza k nám. Západ zase vidí Syna Božieho ako dieťa-človeka. Takýto zmysel má na Západe sviatok Narodenia Pána a na Východe zase sviatok Zjavenia Pána. Na Západe už od 2. st. slávili Narodenie Pána ako tajomné vtelenie. Vtelením sa stal Syn Boží človekom,

aby sme sa my mohli stať synmi Božími.

Sviatok Zjavenia Pána obsahuje tajomstvá: poklona Kráľov od Východu a pastierov a Kristov krst. Keď Konštantín Veľký dal kresťanom slobodu (313) nastal čulý ruch medzi Východnou a Západnou Cirkvou. Kresťanský Západ bol očarený krásou východných slávností Zjavenia a preto prevzali ju do svojich bohoslužieb, ale s obsahom tajomstva poklony Kráľov od Východu. Východ zase prevzal slávnosť Narodenia Spasiteľa a prevzal ju do svojich bohoslužieb na deň 25. decembra. Na Východe nadošiel prevahu Krst Kristov.

V sv. evanjeliu čítame: Vtedy prišiel Ježiš z Gáliey k Jánovi pri Jordáne, aby sa mu dal pokrstiť. Ale Ján mu odporoval a vravel: „Ja by som sa mal dať pokrstiť od teba a ty prichádzaš ku mne?“ Ježiš mu odpovedal: „Nechaj to teraz! Lebo tak sa nám sluší plniť všetko, čo je správne.“

Keď bol teda Ježiš pokrstený, ihneď vyšiel z vody. A hľa, otvorili sa nebesá i videli Ducha Božieho, ktorý zostupoval ako holubica na neho. Z neba bolo počuť hlas: Toto je Syn môj milý, v ktorom sa mi zaľúbilo.

Syn Boží takto dostal od svojho Otca verejné potvrdenie svojho mesašského posolania.

V tento deň slávnostne udeľovali sviatosť sv. krstu. Na krst Kristov nás upomína svätenie trojkráľovej vody a svätenie domov.

L. HUČKO

O jedenástej večer...

Márne čakám na spánok... Niekoľko mi poradil: zaspávaj ponorený do modlitby. Preto pomaly vyslovujem Verím... Ale do tichej tmy poprichádzali všetky moje hriechy. Už nemôžem bezducho klásť slová modlitby. Srdce sa v hĺbke nedá oklamať. Verím naozaj? Aký som v skutočnosti? Už ani sám neviem. Zdá sa mi, že skryl som sa pred sebou do dymovej clony neprirodzenosti, neúprimnosti, hrania, že transparentom pózy a pretváry zakryl som si pravdivú tvár. Rozhodne sa musím do seba hlbšie zahľadieť. V mene môjho človečenstva, v mene mojej spásy. Aj keby som sa uvidel úplne prázdny, aj keby som sa objavil ako priepasť plná zlosti a klamstva. Len nesmiem ustúpiť. Pane daj, aby som dokázal bojovať sám o seba. Aby všetky moje činy a moje slová reprezentovali to, čo je vo mne. Nech už nie som oblieňaným hrobom.

Pavol Vysocký

Myšlienky z listov sv. Františka Xaverského

Dbajme na to, aby sme príliš dôverujúc v pomoc ľudskú, neoslabovali v sebe dôveru v Boha.

Kto sa opiera o slabú palicu, ľahko spadne. Nádej, ktorú skladáme do ľudskej útechy a do ľudskej pomoci, býva klamná. Najpevnejšia ľudská vôľa nestačí na všetky prípady.

Človek môže mnoho sľubovať, ale nie je tomu vždy tak, čo sľúbil. Každý dobrý dar pochádza od Otca svetiel. Boh dáva chcieť a splniť. Skladajme vo všetkých okolnostiach života hlavnú nádej na Boha. Budeme mať myseľ Bohu oddanú a iste Pán sa postará i o pomoc ľudskú. Dobrá pomoc ľudská bude darom jeho otcovskej dobroty.

Ľudia, ktorí vynakladajú viac starostí, aby sebe osožili viac ako všeobecnému dobru, sú často sklamaní.

Rozmnoženie milosti posväcujúcej a odmeny večnej zasluhujú len skutky dobré, ktoré koná človek z lásky k Bohu a bližnému.

Boh lásku k bližnému postavil na úroveň lásky k Bohu. Veľká je to duša, ktorá zabúda na seba a starosť si robí o iných. Preto Boh pamätá na ňu.

(Vybral a prel. J. Vavro)

Snažme sa zväčšovať počet dobrých!

(Z pastierskeho listu najd. Otca ordinára)

Milovaní bratia a sestry!

Udalosť, ktorú po tieto dni liturgicky, ľudsky i občiansky slávime, rozdeľia dejiny. Čokoľvek sa dátuje, pripomína, orientuje sa k tej noci, v ktorú prišiel na svet náš Spasiteľ. Boh-Dieťa prišiel k nám.

Vzal na seba podobu človeka. Učí príkladom i slovom. Trpí, umiera, vstáva z mŕtvych a zakladá Cirkev, aby vykúpil svet, aby spasil moju, tvoju nesmrteľnú dušu.

Naša východná liturgia hneď po sviatku Narodenia Spasiteľa zaraďuje sviatok P. Márie a sv. Jozefa. Božie Dieťa z lona večného Otca zostupuje do malého vesmíru: do rodiny, aby ju posvätil a každého jej člena, aby povýšil k hodnosti dieťaťa Božieho. „Tým však, čo ho prijali, dal schopnosť stať sa dieťkami Božími“ (Ján 1, 12).

Každý z nás patrí do jednej rodiny. Aký div teda, že vianočné sviatky sú sviatkami rodín? Každý sa ponáhľa — aspoň duchom — domov. Tu je očakávaný. Má miesto v srdciach. Pri stole. V rodinách pulzuje láska, radosť, pokoj a to viac inakšie ako to býva inokedy. A tak každé Vianoce obnovujú blažený pocit spolupatričnosti, príslušnosti, upevňujú rodinné puto. Ľudová tradícia, u nás tak bohatá a pekná, ešte skrášľuje, prehľbuje onen rámec, obraz. Každý z nás je akoby vymenený.

Aj farnosť, diecéza, Cirkev je rodinou. Aj ona s láskou objíma svojich členov, upevňuje v nich pocit spolupatričnosti, zvestuje im pokoj, vytvára podmienky pre radosť a šťastie.

V tomto duchu chceme pozdraviť a prihovoriť sa k všetkým gréckokatolíkom a ku každému osobitne.

Kto pachybuje o tom, že žijeme v novom, modernom svete, ten nech nazrie do rodiny pred dvadsiatimi — tridsiatimi rokmi a nech porovná dnešnú rodinu. Zbadáme veľký rozdiel. Hneď zistíme, že dnes je ťažšie byť rodičom, ako predtým. Rodičia dnes nerozumejú svojim deťom a deti rodičom. Deti dnes disponujú širokými znalosťami: kino, rádio, televízor, motorizmus. Rodičia často na to nestačia. Deti sa zo dňa na deň vzdalujú od rodičov a vyzerať to tak ako útek — zrada. Rodičia i deti vzájomne sa rania nevnímanosťou, nepochopením, a chcel by som i za jedných i za druhých povedať, že to nepochádza vždy z nenávisťi, ale jednoducho zo zmenených pomerov. Áno, veľa sa zmenilo, čo podľa starých názorov patrilo k rodinnému životu. Ba muselo sa zmeniť. Ale nechceme tvrdiť, že všetka nová je dobré len preto, že je nová — a že všetko staré je zlé, preto, že je staré. Tak zo strany rodičov, ako aj zo strany detí, je potrebné veľa dobrej vôle, veľa trpezlivosti a miernosti, aby sa neprehľbovali nedorozumenia. Tak veľmi potrebujeme vzor: niektorí hlásajú, že kresťansky sa žiť nedá. S obavami pozorujeme, že dnešná rodina je postihnutá. Presvedča nás o tom denná tlač a smutné štatistiky. Kedysi rodiny rozozierali majetkové otázky. Chvála Bohu, tie sú našim novým spoločenským usporiadaním v podstate zažehnané. Dnes je rodina ohrozená znútra. Niet lásky, jednoty, obety, vzájomného chápania a posväcovania. Panuje bezohľadná sebeckosť.

Rodina je základom, predobrazom aj iných kresťanských a spoločenských foriem: farnosti, diecézy, Cirkvi, ale tiež spoločnosti a štátu. Rodina má byť aj školou občianskych cností. Má v nej kolovať láska, úcta, pracovitosť, svedomitosť a dobrota ku každému.

Starý spôsob rodinného života patrí minulosti. Môžeme ho meniť. Rodí sa nový človek a nový spôsob života rodinného i spoločenského. Všetko sa dá meniť, ale pamätajme, že večne platný mravný zákon sa zmeniť nedá a kto si ho zmení, tak iba na vlastnú škodu. Rodičia často chcú, aby deti zachovávali 4. prikaz Desatora. Je to správne, ale pamätajte, že sa vám to nepodari, ak vy nezachováte ostatných deväť Božích prikázaní. Vianoce sú sviatkami rodín a pokoja. Pestujme v sebe i v prostredí zmysel pre pokoj. Odstraňujeme všetko, čo ho naruša. Treba tu pripomenúť rozpory v srdciach, napätie v osobných vzťahoch, rodinách, medzi susedmi, v dedinách, áno, aj medzi kresťanskými vyznaniami. Prozreteľnosť Božia nás postavila do zvláštnej historickej situácie. Mnohé napätia, mnohé nepokoje sa u nás rodia akosi samočinne. Ani si neuvedomujeme, že aj sami ich pestujeme. Zabúdame, čieho ducha sme, koho reprezentujeme, komu vydávame svedectvo. Snažme sa zväčšovať počet dobrých ľudí, dobrých rodín a dobrých občanov. Pomáhajme aj druhým k tomu.

Novorodený Spasiteľ je vždy našim centrom, P. Mária vždy chráni, sv. Jozef je vždy vzorom.

Najd. Otec biskup Vasil nám všetkým v tieto dni a na tieto úmysly z celého srdca žehná, aby sme si s radosťou označovali: Christos raždajetsja! a vzájomne sa vyzývali a uskutočňovali: Slavite Jeho!

o. Ján Hirka, ordinár

Myšlienky na všedný deň

Priradené, že nám pripadá ťažko nasledovať Spasiteľa aj v opustenosti a bolesti. Ale len tak môžeme žiť v spoločenstve s ním, keď budeme kráčať spolu s ním jeho cestou. A to je cesta Krížová.

Múdro, ale bez záľudnosti. Proste, ale nie sprasto! To sú napätia, medzi ktorými sa pohybuje život kresťana.

Telesná bolesť a materiálna škoda sú tvrdé a ukrutné skutočnosti. Ak chcem zostať verný zásadám svojho čistého svedomia, musím ich znášať.

Tak ako sa zachováam dnes voči svojmu bratovi, ktorý práve klope na dvere, aby vstúpil, alebo na mňa niekde čaká, zachováam sa aj voči svojmu Pánu Bohu.

Každé naše slovo — či už vyslovené alebo napísané — má dosah na druhých. Buduje alebo rúca. Podľa toho nás bude aj Boh súdiť.

Niet nijakej víny, nijakého previnenia, nijakého hriechu,

ktorý by bol taký veľký, nenašiel zľutovanie a odpustenie u Boha. Stačí len úprimný výkrik duše a srdca: „Pane, učiň ma opäť čistým!“

Nik z ľudí nie je hodný predstúpiť pred tvár dobrotivého Boha. Napriek tomu nás neustále pozýva k sebe, aby sme sa s ním zjednotili: v modlitbe, v čítaní Písma, v Eucharistii...

V duchov nám už dnes ťažko veriť. Predsa však badáme vplyv zlého ducha na nás: navodením stavov zúfalstva, neistôt, ťažkostí v živote aj v našom vzťahu k Bohu. Aj z toho nás však môže Kristus oslobodiť svojím slovom z Písma alebo jeho živým výkladom.

Život s dôverou v Boha sa obíde bez ľudských záruk.

Spasiteľ uzdravuje, pretože priatelia nemocného veria a konajú. Nemá to byť pohútkou aj pre nás, aby sme svojou činnou a prihovárajúcou sa vierou pomáhali tým druhým?

(Prel. a vybral M. Skala)

SVETOVÝ DEŇ MIERU

Januárové číslo Slova patrí začať v znamení vznešeného a najtúžobnejšieho slova ľudskej reči, slova MIER. Od nepamäti odznelo veľa krásnych rečí na toto slovo a na tento ľudský ideál.

„Hovoríte je mier, mier a predsa niet mieru“ (Jer. 6, 14). Dnes žijeme v svete piesní hitov. A najkrajšia pieseň, pieseň anjelov s nebeskou hudbou a textom: Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle — je pieseň takmer 2000-ročná a neprekonateľná. Aspoň k druhej polovici textu hlási sa celý svet bez rozdielu na národnosť, svetonázor a postavenie.

1. január je svetovým dňom mieru v intenciách sv. Cirkvi a sv. Otca Pavla VI. V tomto duchu náš najd. o. Ordinár k svojmu vianočnému posolstvu pripojil aj modlitbu sv. Otca Pavla VI. za pokoj. Táto modlitba bude odznievať v prvý deň roku 1971 vo všetkých našich farnostiach. A prečo? Aby betlehemske posolstvo nebolo iba formalizmom. Človek nášho storočia odmieta kvetnaté rečenie, chce fakty. Doba rétorov a rétoriky padla. Je doba skutkov, v ktorej túžby človeka naliehavo treba realizovať.

Čo my kresťania máme konkrétne činiť? Svetový mier nadiktovať, rozpor riešiť nemôžeme. To patrí svetskej moci. Ale to ešte neznamená, že nič nemôžeme! Mier je pojem všeobecný, aj ľudstvo je pojem všeobecný, lenže v ňom môžeme byť mierotvorní.

Kristus, pri kolíske ktorého odznela mierotvorná pieseň, hovoril pri svojom verejnom vystúpení aj čosi iného: „Nepriinesol som pokoj, ale meč, oheň s neba a chcem aby horel...“ Čo je to, protirečenie? Nie, to je to, čo od nás kresťanov čaká svet. Tento svet je bojom o naše vnútro, o dušu človeka. Kristovo učenie pripravovalo a pripravuje človeka, kresťanskú pospolitosť, ľud Boží, osvojiť si o do života uviesť betlehemske posolstvo. Lenže cesta nie je snáďná!

Sv. Otec na svojej apoštolskej ceste po Ázii povedal čosi hlboko múdneho:

„Cesta k zjednoteniu mysle je ďaleká, najprv musí nastať zjednotenie srdca.“

Rozmanité sú totiž ľudské zmýšľania. Utvárajú sa podľa prostredia, kultúry, tradície. Ale Boh dal do vena člo-

vekoví pre všeobecné dorozumenie čosi čo menujeme srdce.

Láska, humanizmus, ľudské vzťahy zjednodušuje a robí zrozumiteľnými pre celý svet. Srdce má byť pramienkom, z ktorého vyviera čistá bystrina.

„Človek by mal byť ako krištál, ako čistá voda. Malo by byť skrz neho vidieť Boha“ (Bernanos). Žiaľbohu mnohí o to nestojíme, aby skrz nás bolo vidieť Boha. Radšej by sme videli skrz dvere do izieb blížneho. A z rečí plodí sa hriech. Najväčšou farchou človeka ostane hriech. Ale najväčším nešťastím človeka je keď necíti farchu svojho hriechu, ale odhŕňa farchu hriechu iného. Sám je ľahký, lebo nadváha ho a vynáša vysoko pýcha, sebaláska. Z takej výšky svet v realite, v nahote, v skutočnosti ani nevidí a ak sa zníži predsa dole k svojim, tak iba veľkodušne, pokrytecky na obolstenie sveta i seba samého. Samozbožňovateľ nepozná ľudský pád, slobosť ani zdvihnutie sa, nepozná ani kajúcnosť, ani pokoru, on je vždy na úrovni. A pretože nezapláču, necítia, nepadajú, nezdvihajú sa nemajú ani duchovné svalstvo, sú mľandaví duchom bacilonosci nešťarov a citujem Bernanosa: „Nič nie je horšie ako keď nás popadne utkvělá myšlienka, ktorá si prepožičia náboženské alebo mravné úzkostlivosti“. „Ľudstvo je veľké a ľudia sú malí“ (Björne).

Kristus — knieža pokoja je náš ideál. Kresťan môže byť vždy veľkým i v svojom utrpení, v svojej radosť, v pokore, ale predovšetkým v láske a porozumení svojho brata-sestry.

Ján XXIII. v Encyklike Pacem in terris: „Všetkým ľuďom dobrej vôle pripadá nesmierna úloha: Obnoviť vzťahy ľudského súžitia na základoch pravdy, spravodlivosti, lásky a slobody. Nové vzťahy musia vzniknúť medzi jednotlivcami, medzi občanmi a štátnou mocou, medzi štátmi navzájom.“

Človek zápasí proti svojmu zabudnutiu na tomto svete rôznorode. Keď ináč nie aspoň na hrob si dáva vyryť do mramoru zlatými písmenami svoje meno. Večnú hodnotu má však iba to, čo som urobil dobrého, milého, príjemného nie sebe, ale ostatným z nás.

Toto nech je čínorodým kresťanským prínosom pre mier v rodine, farnosti, v spoločnosti, v diecéze, v našom štáte, a na celom svete!

o. Viktor Skorodenský

Všetko je vaše

Náš Spasiteľ povedal: Hovorím vám, že boháč ťažko vojde do kráľovstva nebeského. Ba, že ľahšie je ťave prejsť uchom ihly, ako boháčovi dostať sa do neba.

Prečo tieto prikre slová?

Ich dôvod vyjadril v podobenstve o boháčovi a Lazarovi, v ktorom boháč nedoprial Lazarovi ani odrobinky, čo padali z jeho stola. Všetku svoju nádej skladal v bohatstvo a bol hluchý k núdzi svojho blížneho.

Naopak, ako vysoko si váži tých, čo svojich blížnych kladú nad bohatstvo a preto im pomáhajú, vyjadril náš Spasiteľ v slovách, ktoré povie spravodlivým na konci sveta: Bol som hladný a dali ste mi jesť, bol som smädný a dali ste mi piť, bol som povesťný a prijali ste ma. A keď sa ho títo udivení opýtajú, kedy mu to urobili, odpovie im: Všetko, čo ste urobili jednému z mojich najmenších, mne ste urobili.

Náuka nášho Spasiteľa o pozemských statkoch je potvrdením slov Stvoriteľových, ktorými hneď na začiatku dal všetkým ľuďom panstvo nad všetkou prírodou.

Preto i sv. Pavol apoštol píše: Všetko je vaše, vy ste Kristovi a Kristus Boží.

II. vatikánsky koncil učí: Boh určil zem so všetkým, čo obsahuje, na užívanie všetkých ľudí, takže všetci majú byť rovnakým dielom účastní na stvorených dobrách pod vedením spravodlivosti sprevádzanej láskou.

V súlade s tým, Cirkev vždy tvrdila, že kto je v krajnej núdzi, má právo zadovážiť si čo potrebuje z majetku druhého, koľko potrebuje a nemusí to vrátiť ani keby pozdejší mal z čoho.

Pripomeňme si i slová nebohého Jána XXIII.: Všetci sme zodpovední za hladujúcich celého sveta.

Koncil dodáva: Akékoľvek by boli formy vlastníctva, vždy treba brať zreteľ na toto všeobecné určenie bohatstiev.

Význam týchto slov nám vysvetľujú formy vlastníctva v dobe sv. Hedvigi a dnešnej.

Sv. Hedviga bola poľská kráľovná. Jej telo je pochované v kostole na hrade v Krakove. Vedľa jej hrobu vo vitrine je uložené drevené jablko a drevené žezlo, odznaky kráľovskej moci. Sv. Hedviga zlaté jablko a zlaté žezlo predala a rozdala chudobným. I v kráľovskom paláci pamätala na určenie pozemských statkov, ktoré im dal Boh, že totiž majú slúžiť všetkým.

V dnešných podmienkach toto určenie vyjadruje koncil nákrátko slovami: Hlavným cieľom, produktivitu nie je ani zisk ani moc, ale služba človekovi a to každému človekovi všetkých plemien a sveta-dielov.

Pamätajme, že pozemské statky sú na to, aby sme z nich všetci žili a zdokonaľovali sa. To je vôľa Božia, ktorú hlása Cirkev.

Dr. Ján BUBÁN

Pozdrav gen. sekretára Svetovej rady cirkvi

Z príležitosti sviatkov Narodenia Pána vyzval pastor Carson Blake, generálny sekretár Svetovej rady cirkvi, všetkých kresťanov, aby prežili náplň blížiacich sa sviatkov, aby to bolo pre všetkých príležitosťou k poskytnutiu miesta pre Boha v našich dušiach, v našom dnešnom svete.

Podotkol, že Písmo sväté v slove „Emmanuel“ nám presvedčivo hovorí, že s nami je Boh. Boh prichádza medzi nás, aby vzal účasť na našom živote Božom. Vtelenie a prítomnosť Boha medzi ľuďmi, povedal generálny tajomník, dáva životu ľudskému ten najhlbší a povznášajúci zmysel, poskytuje mu príležitosť rozvinúť sa a dorásť do hodnosti integrálnej osobnosti ľudskej. Vyzval tiež všetkých kresťanov, aby neváhali opustiť vychodené chodníky, ktoré mnoho ráz znamenajú len zotrvačnosť a pohodlie, a nastúpiť na nové cesty spásy a krajšieho zajtrajška pre celé ľudstvo.

K NOVOROČNÝM ŽELANIAM ŠŤASTIA

Vianočné a novoročné dni sú časom, kedy sa plytvá viac ako inokedy rôznymi želaniami a gratuláciami. Ľudia sa zastavujú, potriasajú pravicami a do očí si hovoria s láskvým úsmevom, niekedy úprimným, niekedy iba zastreným tie známe fráзовité formulky o šťastí, zdraví spokojnosti a niekedy aj o Božom požehnaní.

Želáme si šťastie a želáme si ho nielen v týchto vianočno-novoročných dňoch, ale vlastne po celý náš život. Želáme si a pritom nechápeme plne dosah významu a obsahu tohto pojmu. Čo je šťastie? Čo je šťastie v ľudskom živote? A čo je celý ľudský život?

Spomínam na jeden letný pobyt v Soči pri Čiernom mori. Nádherné nedeľné odpolednie. Na brehu mora s tisíckami iných vychutnával som radostné a spokojné chvíľky odpočinku. Bezstarostne, spokojne a radostne. V tom z blízkeho pobrežného amfiónu ozval sa hlas, ktorý oznamoval utopenie človeka v mori. Pozoroval som nielen na seba, ale i na mnohých iných ono citeľné zachvenie, lebo k dotykom smrti nemôžeme v tak strašnej chvíli byť ani ľahostajní, ani bezcitní. Myslel som na neznámeho mŕtveho, na jeho príbuzných a blízkych. Myslel som na ich zármutok, bolesť, trpké starosti. Veď náhly skon uprostred krásneho leta, v pôvabnom prostredí a v prítomnosti tisícov ľudí vždy je smutný a bolestný. Znovu som si uvedomil prastarú pravdu, že v mori života, vo vlnách našich každodenných starostí i radostí, bojov i sklamaní, na každom z nás čaká smrť. Na každého bez výnimky a bez ohľadu. Myslím, že je nezmyslom desiť sa tejto drsnej a tvrdej skutočnosti. Myslím, že je zbytočné desiť sa toho, že raz nebudeme, ako sme tu neboli pred svojím narodením. A tu sa vtierajú už ďalšie otázky. Na čo sú naše úprimné želania? Na čo ten zhon za všetkým, čo zháňame preto, aby sme boli šťastní?

Život prináša nám rôzne dary. Ale život aj odnáša a berie. Musíme byť pripravení na to, že toho všetkého, čo s veľkou lopatou sme získali, sa budeme raz musieť zriecť a predať -- a to cítíme všetci s plným uvedomením -- šťastie samotného sa zriecť nikdy nemôžeme a nesmieme. Gudmunson v Bieľych nociach napísal: „Ľudia cestujú z miesta na miesto a štvú sa ďalej a ďalej. To hľadajú šťastie.“ Je to naše „štvanie sa za šťastím ozaj jedinou a bezpečnou cestou k šťastiu?

Vo všetkých našich námahách a zápasoch života je ukrytý hlboký zmysel a význam. Cez všetku našu krehkosť, úzkosť a slabosť musíme veriť v nepomiňajúce šťastie.

To, že raz fyzicky zanikneme, je fakt, ktorý nikdy nikto nepopiera a nebude popierať, ale ani tento fakt nie je a nemusí byť dôkazom toho, že žijeme alebo že sme žili dobre a správne.

Na tieto veci by sme nemali zapomínať. Najmä nie v týchto sviatočných chvíľach prežívania sviatočnej idylly vianočnej a prelomu dvoch rokov: starého a nového. Viem, že mnohí z nás by radi utiekli z okruhu týchto pripomienok a leteli za klamnou predstavou svojho vysnívaného šťastia, ale zabúdajú, že najľahšie sa uteká a uniká práve dierou v našej vlastnej pamäti.

Čím bohatšia je naša fantázia, tým chudobnejšia je naša skutočnosť. Neradi myslíme a znesieme iba také myšlienky, ktoré nás nenútiť k mysleniu.

Národný umelec J. Seifert pred niekoľkými rokmi napísal: „S rešpektom a patričnou úctou i skromnosťou pozorujem obrovské skoky ľudského ducha v oblastiach vedy. Ale z biblických diaľok ozýva sa a vtiera verš z knihy Kazateľ: Čím väčšie vedomosti, tým väčšia bolesť. Nezdá sa mi, že by dnes bolo ľudstvo šťastnejšie.“

Nie sme šťastnejší, ale chceme byť šťastnejší a ja verím, že budeme a môžeme byť šťastnejší, keď sa budeme k nášmu šťastiu približovať viac svojimi poctivými úsilím než túžbami. Šťastie sa nemá očakávať. Šťastie treba vytvárať. Treba ho vidieť nielen pred sebou, ale všade okolo nás a nielen pre nás, ale aj pre všetkých okolo nás.

A. Maurois v románe Rodinný kruh, ktorý u nás vyšiel v novom vydaní vkladá do úst jednej z hlavných postáv románu Denisy tieto slová, ktoré hovorí svojmu spoločníkovi pri pohľade na ľudí idúcich na poľnočnú do kostola vo Verriere: „Aké je to krásne. Takou je vlastne každá ľudská duša. Krehké svetielko, kráčajúce k nejakému božskému útulku, ktorý si predstavuje, hľadá a nevidí.“ Každá ľudská duša kráča životom k nejakému božskému útulku, ktorý si nielen predstavuje, ale aj húževnato hľadá. Vytvárame si rôzne teórie, rôzne dohady a tak v umení, ako i v nábožensko-duchovnom živote vytvárame rôzne -izmy nechtiac pochopiť, že k tomu všetkému, čo chceme dokázať, alebo dosiahnuť, treba iba jeden a to je heroizmus.

Všetci, ktorí veríme v Boha, veríme aj tomu, že nás povolal k šťastiu a ani dnes k tejto viere nepotrebujeme prepychové auto, osobné bohatstvo a nadmierne statky. Veriť v Boha i dnes znamená zachovávať Jeho zákon a milovať Ho v našich bližných. V ňom hľadať nepomiňajúci cieľ, nevádnuce šťastie a lásku, ktorá nikdy neprestáva. Mnohí, najmä starší, ticho lkajú, že dnešný svet už nie je tak kresťanský ako býval. Nemám rád fňukanie a v takýchto doznaniach nikdy necítim slabosť kapitulácie, pretože svet, v ktorom žijeme a v ktorom budú žiť budúci, aj keby sa stal ešte menej kresťanským nikdy neprestane byť svetom Božím.

S touto vierou vyslovujem našim milým čitateľom a všetkým priaznivcom vzájomné úprimné želanie, aby Bohom požehnané šťastie pozemského života nás všetkých sprevádzalo v nastávajúcom novom občianskom roku 1971, i celým našim budúcim životom a najmä, aby nás bezpečne a spoľahlivo viedlo k životu a šťastiu večnému!

Dr. EMIL KORBA

Liturgický život

Liturgia sv. Jána Zl. v slovanských krajoch
(Dokončenie)

Druhý vatikánsky koncil, ktorý sa skončil r. 1965, uzákonil pre celú Cirkev Kristovu a pre všetky obrady, že sa pri všetkých bohoslužobných úkonoch môže používať ľudová reč ktoréhokoľvek národa na svete. Len sa to musí diať zákonitou cestou a texty musia byť od patričnej cirkevnej vrchnosti schválené. Tým Cirkev nevytvorila 150 obradov. Potvrdila iba existenciu starých známych obradov a v nich možnosť používania ľudových rečí.

Tým sa dostala aj Liturgia sv. Jána Zl. do nového štádia svojho historického vývoja a do nových premien tak, ako aj Liturgia latinská i všetky iné na svete. Grécky obrad bol prvý v Cirkvi, v ktorom sa začalo s užívaním ľudovej reči. Začali s tým už sv. Cyril a Metod. Ich príklad teraz nasleduje celá Cirkev. Preto nik rozumný a primerane vzdelaný nevidí a nemôže vidieť zmenu viery alebo obradu v tom jave, že sa teraz Liturgia sv. Jána Zl. odbavuje nielen v staroslovenčine, v gréčtine, ale aj v ukrajinčine, maďarčine, angličtine a v iných rečiach, a teda aj v slovenčine. O. Ďurkán

Svetová rada cirkví, navrhuje, aby sviatok Veľkej noci mal svoj pevne stanovený dátum, a nie ako doteraz, pohyblivý. V tomto zmysle Svetová rada cirkví už rozoslala obehník 239 členským cirkvám. V návrhu sa uvažuje, že Veľká noc s pevným dátumom by sa mohla sláviť v prvú nedeľu po druhej sobote v apríli, v nedeľu medzi 12. až 18. aprílom, prípadne v druhú alebo v tretiu nedeľu v apríli. Teraz sa Veľká noc slávi súčasne v západných a východných cirkvách len raz za štyri roky. Podľa doterajšieho prieskumu najviacej cirkví je pre slávnosť Veľkej noci na druhú nedeľu v apríli.

O úrovni náboženských úkonov

Každý z nás rád chodíva do chrámu Božieho, aby v prvom rade splnil svoju povinnosť voči Pánu Bohu, a aby vzdal hold velebnosti Božej. V dome Otcovom nachádzame zmierenie duše s Bohom, prijímame posväcujúce a posilňujúce milosti prostredníctvom účasti na sviatostiach. Radi si vyhľadávame „mytnický“ kútik, kde pohrúžení do seba, zhovárame sa s Otcom v nebesiach o svojich starostiach a ťažkostiach duše i tela. V chráme Božom máme pocit, že získavame schválenie našich počestných zámerov a dávame ich do súladu s vôľou Najvyššieho. Už púhy pohľad na Bohostánok, kde prebýva živý Boh a Pán je posilňujúcou zárukou, že ani ten najťažší vzdych neostane nepovšimnutý!

Tá kolektívna účasť na náboženských úkonoch, zvlášť však na sv. liturgii, povznáša a povzbudzuje. Človek cíti silu, keď vidí, že pri plnení svojich duchovných povinností nie je sám a je šťastný, že je účastníkom toho mohutného chorálu ľudských sídc, velebiacich Boha.

Vchádzame do chrámu Božieho s určitou predstavou a túžbou, že naša duša sa naplní milosťou Božou, že získame potrebnú silu a usmernenie — bez rušivých momentov! Človek dnešných čias vyspel aj duchovne tak vysoko, že nie je ochotný prijímať všetko tak, ako sa mu predkladá...! Záleží mu aj na forme, spôsobe a úrovni všetkých nábo-

ženských úkonov! Táto skutočnosť nech nikoho neprekvapí! Je len logickým a prirodzeným dôsledkom rastu krivky vzdelanosti a oprávneného sebavedomia veriaceho ľudu. Kto veri v Boha, chce vedieť, prečo má veriť! Kto poslúcha Božie a cirkevné prikázania, je si vedomý toho, že sa dobrovoľne podriada ustanovenej discipline a autorite duchovného života!

Veriaci človek si uvedomuje, že dôsledný život duchovný, tak nástojčivo požadovaný Cirkvou, kladie na každého z nás určité požiadavky. Sú to nároky, často nie malé a bezvýznamné! Nie raz musí potlačiť v sebe tie najosobnejšie sklony a slabosti a obetovať i zaslúžené pohodlie, aby sa prepracoval čo najbližšie k svojmu Majstrovi! Stúpať po kalvárskejších stupienkoch duchovnej dokonalosti je ťažké a samotnému nie je ani dostatočne možné!

Ak Cirkev a duchovný život vôbec, kladú na svojich veriacich náročné požiadavky, tak títo majú tiež svoje oprávnené pripomienky i požiadavky na úroveň poskytovaných náboženských úkonov!

Hlásanie slova Božieho, výklad sv. evanjelia a usmernenie duchovného života v kázniach, je nosným pilierom pôsobenia učiteľského úradu sv. Cirkvi. Preto na každom slove a výraze, na každej myšlienke, ale i na spôsobe vyjadrovania, veľmi záleží! Veď, kde inde oboznámi sa veriaci človek so základmi svojej viery a morálky, ak nie v prednesenej kázni? Ak retorika má svoje poslanie a opodstatnenie v spoločenskom živote, o to viac sa vyžaduje jej vyspelosť a rutinovanosť v náboženských prednesoch! Akékoľvek nedostatky, či už v obsahovej, myšlienkovvej náplni, alebo vo forme a spôsobe prednesu slova Božieho, neprinášajú duchovný úžitok, ba sú na škodu svätej veci! Poslucháči hneď poznajú, či je kazateľ dobre pripravený a evidujú aj to, ako často kázne duchovného nemajú úroveň a tak strácajú trpezlivosť i záujem o samotné slovo Božie...! Nie, nemožno zazlievať veriacim, ak sú nároční na kázne a chcú mať ošoh i pôžitok z predneseného slova Božieho! A nemožno vytýkať náročným poslucháčom, ak si vyhľadávajú „svojich“ kazateľov, ktorých kázne sú vždy obsahovo i myšlienkovy „na výške“!

Mnohí duchovní otcovia si asi dostatočne nevedomujú, že veriaci si veľmi všimajú a hodnotia ich prístup k vykonávaniu náboženských úkonov. Záleží im na tom, aby sa mohli dobre vyspovedať. Žiadajú, aby obrady krstu, sobáša, pohrebu, ale i iné úkony, boli čo najdostojnejšie vykonané, teda nielen „mechanicky“, profesionálne, rutinovane...! V usmerňovaní seba samých, vo svojom duchovnom otcovi chcú vidieť vzor nasledovania hodného človeka i v jeho súkromí.

Citlivo reagujú na sebamenšie negatívne výkyvy dušpastiera, najmä na povrchnosť a formálnosť. Formálny prístup k svätým veciam náboženstva vzbudzuje znechutenie a nezaujem o dosiahnutie dokonalosti v duchovnom napredovaní!

Výška úrovne duchovného života farnosti, nie je závislá len na úrovni správcu farnosti. Sú to aj veriaci, u ktorých správne pochopenie zásad duchovného života udáva punc duchovnosti celej farnosti. Žiaľ, mnohí veriaci nevedia, čo by chceli! Ak ich duchovný otec nie je agilný, odvracajú sa od neho... Ale často sa stáva, že vlastný duchovný vynakladá všetko úsilie, aby urobil aj viac, než je jeho povinnosťou, nenachádza dostatočný ohlas u svojich veriacich, lebo „nie je príťažlivou osobnosťou“... V malichernostiach a nepodstatných maličkostiach hľadajú zámenky, len aby „opodstatnili“ svoj nezaujem o duchovné dianie vo vlastnej farnosti, aby „zdôvodnili“ potrebu duchovného vyžitia sa inde...! Vo

vlastnom chráme sa „necitia“ dobre! Nik o nič im tam nevyhovuje...! Patri predsa k ťažko prekonávanej ľudskej vlastnosti, že inde sa človek cíti lepšie, že iné, či inde je všetko milšie, krajšie, hodnotnejšie a — pútavejšie...! Kolki však nevidia duchovný cieľ a zmysel a vyžívajú sa len v povrchných emocionálnych efektoch!

Na adresu nášho prostého veriaceho ľudu padlo už nie jedno tvrdenie, príliš kritické odsudzujúce slovo, že je zaostalý a konzervatívny vo svojom myslení a náboženskom citení...! Kristovo učenie nie je zaostávaním za duchom doby, ale prostriedkom k neustálemu napredovaniu, duchovnému zúšľachtovaniu a zdokonaľovaniu... Pravda, ak zásady duchovna sa správne predstierajú a chápu! Ľud Boží chce a musí byť vedený na vyššiu úroveň kultúrnosti občianskeho života a tak aj k vyšším formám duchovného rastu.

Len duchovne ušľachtilé spoločenstvo zabezpečí dôstojnú a potrebnú úroveň vykonávaných náboženských úkonov, ktorých cieľom je vždy upevnenie života viery a pozdvihnutie srdca k nebeským výšinám! Len spoločným úsilím kňaza a veriacich je možné bezpečne a úspešne kráčať cestou spokojnosti a spásy ľudských síd!

Tibor Fedorenko

Viera a obrad

Ich vzájomný vzťah je starý problém, ale dodnes aktuálny. Je aj dnes mnoho takých, čo nemajú v tom jasno, a preto nesprávne zamieňajú jedno za druhé, robia z toho jedno nerozlučné a nedeliteľné. Jedni to robia z nevedomosti, iní úmyselne a niekedy aj zlomyseľne.

Nech však prameni tento zjav z čohokoľvek, je mimoriadne škodlivý. Zvlášť na našom Východe po stáročia tieto nesprávne chápané veci naštrbujú vzťahy veriacich rôznych vier a obradov. Jedni potápajú vieru v obrade, druhí obrad vo viere, miernejšie povedané: pri zdôrazňovaní obradu zabúdajú na vieru, ktorej obrad je iba obalom, rámom. Druhí pri zdôrazňovaní viery nerozlišujú od nej obrad, ktorý nie je vierou, ale iba vonkajším prejavom viery od Cirkvi uzákoneným.

V dôsledku toho často sa stávajú prípady, že niektorí katolíci s gréckym obradom, hoci si sami hovoria gréckokatolíci, povedia: my nie sme katolíci, ani nimi byť nechceme. — Prečo tak niektorí hovoria? — Lebo vidia v slove katolíci rímskokatolíka s jeho rímskym, latinským obradom. Ten naozaj nie je ich. Teda v tom zmysle ozaj nie sú katolíci, lebo ich obrad nie je rímsky, latinský, ale gréckoslovanský.

Nuž prečo ten dávny a častý zjav na našom Východe? — Preto, lebo vedľa gréckokatolíkov a medzi nimi žijú katolíci s rímskym obradom, ktorí tak vieru, ako aj obrad, nazývajú jedným slovom: katolíci, katolícky. Jedno a to isté slovo používajú na označenie dvoch podstatne rozdielnych vecí: tak pre vieru, ako aj pre obrad. Tým nútia gréckokatolíkov tiež používať iba jedno slovo pre vieru i obrad a tak sa ocitajú všetci takí v tom istom pomykove, v tej istej motanine a stoja pred tým istým sta by nerozviazateľným uzlom, ktorý vo skutočnosti je veľmi ľahko rozviazateľný pri svetle jasných pojmov o viere a obrade:

Jedni i druhí majú tú istú vieru, tú istú najvyššiu hlavu Cirkvi, patria do tej istej Cirkvi: jednej pre celý svet — katolíckej. Sú teda obidve skupiny katolíckmi na sto percent zo stránky viery. Ich obrady sú obalmi, rámami okolo obrazu viery, sú rôznymi šatmi tej istej Matky Cirkvi katolíckej. Sú jej plnoprávnym vlastníctvom. Teda sú obidva obrady katolícke a podľa výslovných rozhodnutí Druhého vatikánskeho snemu z r. 1965 sú pred Cirkvou jednakej hodnoty. Každý sa má držať svojho obradu ako každý farník svojej farnosti, navzájom sa majú uctíť a podporovať a prinajmenšom bratsky navzájom sa znášať. Ak je tomu vo skutočnosti ináč, nuž nie je to Bohu milé, ani dotýčným užitočné, ale škodlivé a na hanbu.

Aby sa avšak navzájom správne rozoznávali, nazývajú, malo by to byť takto: 1. Keď ide o vieru alebo o veci viery, jednako sú katolíckmi rímskokatolíci i gréckokatolíci. Preto, ak jeden povie: ja som katolíci, — i druhý má si povedať: aj ja som katolíci. 2. Ak ide o veci obradu, ako napríklad o spôsob bohoslužieb, spevov, modlitieb a p., v takom prípade už treba k slovu katolíci pridať prídavné meno: rímsky(o)katolíci, grécky(o)katolíci,

rímskokatolícky, gréckokatolícky alebo kratšie rímsky, grécky.

Potrebu i nutnosť takeého rozlišovania necitia v krajoch, kde nežijú pospolu katolíci rôznych obradov, ale veriaci rôznych vier. Tam je na mieste, ak sa použije aj pre veci obradu slovo katolíci, katolícky, lebo tým je už dostatočne oddelená vec katolícka od nekatolíckej. Ale i v takých krajoch by nezaškodilo, ba bolo by veľmi užitočné, najmä v dnešnej dobe a u nás, keby i v takých krajoch sa učili viac rozoznávať prakticky veci viery od vecí obradu. Okrem iného malo by to blahodarný účinok aj v tom zmysle, že by katolíci rímskeho obradu cítili viac prirodzenú spolupatričnosť ku katolíkom východných obradov a opačne!

o. J. ĐURKAN

Pane Bože Pokoja, ktorý si stvoril ľudí, predmet Tvojej dobrotivosti, pretože chceš, aby boli účastníkmi Tvojej chvály. Velebíme Ťa, vďaky Ti vzdávame za to, že si nám poslal svojho najmilšieho syna. Dal si nám v Ňom, skrze Jeho veľkonočné tajomstvo, správcu všetkej spásy, prameň všetkého pokoja a puto všetkého bratstva.

Otvor ešte viac nášho ducha i naše srdcia na konkrétne požiadavky lásky všetkých našich bratov, aby sme čoraz viac mohli byť budovateľmi pokoja. Spomeň si, Otče milosrdný, na tých všetkých ktorí sa trápia, ktorí trpia a zomierajú pri vytváraní bratskejšieho sveta.

[Z modlitby Svätého Otca Pavla VI. za mier]

NOVOROČNÉ VĎAKYVZDANIE

Ďakujem Ti Pane:
Za čisté vody Tvojej studne
Napájaný nimi mohutnel som
na tele i duši

Za bieleho anjela
čo rozprestieral krídla nad priepasťou
aby som nespadol

Za matku, čo skláňala sa nado mnou od kolisky
dbajúc o nepoškvrnenosť svojho dieťaťa

Za otcovský hlas
čo viedol syna pomedzi skaly

Pane, ďakujem Ti:
za prebúdžanie sa vždy do nových dní
za radostnú pieseň na mojich perách
za obraz Tvoj čo stretávam v ľudoch
za blahodar vkladajú do útroby mojich
za dobro, že nekáraš ma za viny
za ostrejší vietor čo rozducháva bolesť
aby duša poznala i ostrie pokory
za všetko čo mi dávaš s časom...

Pane, prosím Ťa, pomôž mi
abych nepadal toľko pod svojim krížom
a nikdy Ťa nezasiahol ťažký kameň
mnou hodený...

Ľudovít Hviždanský

Svätý Otec nášmu duchovenstvu a veriacim

A black and white photograph of a church with a tall, pointed steeple. The church is partially obscured by large, dark trees on the left side. The image is high-contrast, with the church appearing very bright against the dark foliage.

A stylized, high-contrast black and white illustration of a pine branch. The branch is covered in dense, needle-like foliage and has a circular ornament hanging from it. The ornament appears to be a small wheel or a decorative ring. The style is reminiscent of a woodcut or a high-contrast photograph.

8

[illegible]

„Jednou z oblastí, kde môže každý z nás veľmi veľa urobiť pre rozvoj našej vlasti, je utváranie dob-
rého, zdravého a príjemného prostredia. Sám som videl celý rad príkladov, koľko užitočnej práce sa dá
vykonať za krátky čas. Tam, kde bolo dosť obetavosti i odhodlania, zmenili za niekoľko málo rokov svoju
tvár celé obce, mestá i okresy.
Keď človek prechádza našou vlasťou, znovu a znovu si uvedomuje, koľko je v nej bohatstva, rozmani-
tosti a pôvabov prírody i nádherných kultúrnych pokladov. Ide o to nielen chrániť toto bohatstvo, ale
ďalej ho rozmnožovať, chrániť i našu pôdu – aby naša krajina bola ešte krajšia a plodnejšia pre nás
a budúce generácie.“

Z novoročného prejavu prezidenta republiky L. Svobodu).

IHL'ANY — S predstihom sv. Martina, ktorý zvykol prichá-
dzať na bielom koni, prišiel 8. 11. m. r. s belostou prírody
do podtatranskej gr.-kat. obce Ihl'any v okrese Poprad,
sv. Michal. Túto duchovnú radosť veriacich z výročného
sviatku zvýraznila aj milá a vzácna návšteva najdôst. otca
ordinára Jána Hirku, ktorého miestni veriaci, ako aj hostia
z blízkeho okolia, čo najpríjemnejšie medzi sebou privítali.

Slávnosť Sv. Liturgiu slúžil najd. Otec ordinár za asisten-
cie duchovenstva a miestneho správcu farnosti o. S. Kov-
ča. Povzbudzujúcimi slovami starostlivého otca sa prihovril
Otec ordinár J. Hirka k prítomným veriacim, aby posilnil ich
náboženské a duchovné vedomie a vyzval k svedomitému
a vzornému plneniu náboženských aj občianskych povin-
ností. Za príklad neochvejnosti a vytrvalosti dal im sv.
Michala archanjela, ktorého pamiatka je zasvätený miestny
chrám.

V ihlianskej farnosti to bol naozaj deň duchovnej obrody,
kedy pokrkali takmer všetci farníci, keď pristúpili k sviatosti
pokánia a sv. prijímaniu. Na tejto milej duchovnej slávnosti
gr. kat. ihlianskych veriacich sa zúčastnili v hojnom počte
aj rim. kat. duchovní a veriaci.

S. K.

Vyšiel kalendár Blahovystníka na rok 1971

Vedľa kalendára SLOVA, o ktorom sme už v našom
časopise priniesli stručnú správu z pera jeho ordinariát-
neho cenzora, dr. Stefana Ujhelyiho, vyšiel aj kalendár
Blahovystníka na rok 1971 v rusínsko-ukrajinskej reči.

Jeho hlavný redaktor, o. Stefan Papp s redakčnou
radou vyplnil ho zaujímavými a poučnými príspevkami,
z ktorých zvlášť zaujme obsažený článok o tristoročnom
jubileu klokočovskej Presv. Bohorodičky, príspevok za-
svätený sv. slovanským apoštolom Cyrilovi a Metodovi,
články s mariánskou tematikou, poučenia o modlitbe,
ako rozhovore človeka s Bohom. Ďalej sú to pozorhod-
né príspevky z histórie niektorých pamätných miest
nášho biskupstva od o. L. Lizáka, ktorý je tiež autorom
zaujímavého článku o našich ľudových sobášnych zvy-
koch.

Poeziu zastupujú v kalendári básne V. Huga (preklad:
T. Ševčenka, A. Pavloviča a A. Mališka).

Aj kalendár Blahovystníka vydal Spolok sv. Vojtecha
v Cirkevnom nakladateľstve. Počet strán 136. Cena jed-
ného výtlačku 13 Kčs. Objednať možno na gr.-kat. or-
dinariáte v Prešove, alebo v redakciách našich časo-
pisov.

A. K.

Redakčné odkazy

Redakcia Slova úprimne ďakuje mnohým svojim priaz-
nivcom a čitateľom za milé prejavy vzácnnej pozornosti
a pozdravy k Vianociam i k Novému roku a tieto s
rovnakou úprimnosťou opätuje.

K niektorým vašim listom a dotazom sa vrátíme v bu-
dúcom čísle Slova. Odosielateľov príspevkov, najmä z ob-
lasti poézie prosíme, aby nežiadali a neurovoľali odpô-
ved alebo hodnotenie ich básnických pokusov. Znovu
všetkých odkazujeme na naše predošlé odkazy a dopo-
ručenia: študovať pilne majstrov poézie.

K dotazu B. Ch., či Spolok sv. Vojtecha vydáva aj bás-
nické zbierky odpovedáme záporne, lebo takáto činnosť
vôbec nespadá do vydavateľskej kompetencie SSV.

Mnohých našich čitateľov, ktorí nás žiadajú, aby sme za-
slali, alebo zabezpečili tú či onú knihu, o ktorej priná-
šame správu v rubrike Kniha, zdvorile prosíme, aby nám
neposielali žiadne objednávky a výlučne sa v tejto veci
obracali na n. p. Kniha.

Prispievateľov upozorňujeme na zmenu termínu uzávier-
ky čísla, ktorá končí vždy 10. v mesiaci pre číslo v na-
sledujúcom mesiaci. Autorom kresieb vo vianočnom čís-
le je A. Lambert. Autormi snímok v tomto čísle sú O.
P. Čech, P. Petrašovič a i. Hlavičky jednotlivých rubrik
navrhla O. Rusnáková.

K HORLIVÝM KOŠICKÝM ŠIRITELOM nášho časopisu
patrí neúnavný a obetavý 70-ročný zvonár p. Ján Ci-
halský. (Snímka A. Petrašoviča)

SRBSKÁ PRAVOSLÁVNÁ CIRKEV oslávila 50. výročie znovuzriadenia samostatného patriarchátu, ktorého história siaha až do prvej polovice 14. storočia.

METROPOLITA PRAVOSLAVNEJ CIRKVI Eirinaios z Kréty prehovoril na medzinárodnom zhromaždení združenia Pro Oriente na tému: Nadnárodnosť cirkvi v pravoslávii.

DOTERAJŠÍ PREDSEDA STAROKATOLICKEJ biskupskej konferencie a utrechtský arcibiskup Rinkel odovzdal vo veku 75 rokov svoj úrad novému arcibiskupovi a svojmu nástupcovi M. Kokovi, ktorý je známy svojím kladným postojom v otázkach zblíženia sa s Rimom. Informované novinárske kruhy vyslovili očakávanie, že v blízkej budúcnosti starokatolícky arcibiskup v Utrechte navštívi Pavla VI.

PATRIARCHA ATHENAGORAS vyzdvihol ako hlavnú úlohu modernej teológie objasňovanie a prehĺbovanie vlastnej viery, pomoc na preklenutie vieroučných rozdielov u kresťanských cirkví a dopĺňovanie jednotlivých profánnych vedeckých disciplín.

V ADDIS ABEBE v hlavnom meste etiópskeho cisárstva, bude podľa rozhodnutia alexandrijského patriarchátu a s podporou pravoslávnej cirkvi na ostrove Cypru zriadená pravoslávna teologická fakulta.

V RUMUNSKÉJ SOCIALISTICKEJ REPUBLIKE bol v nedávnych dňoch začatý oficiálny dialóg medzi evanjelickou a pravoslávnu cirkvou na téma „Jednota v rozličnosti“.

V JAPONSKOM KIOTU sa zišla prvá konferencia svetových náboženstiev, aby sa zaoberala otázkami ľudských práv, rozvoja a odzbrojenia. Predsedať jej katolícky arcibiskup Angelo Fernandes z Dillí a okrem iných významných predstaviteľov kresťanských cirkví zúčastnil sa jej aj generálny tajomník Svetovej rady cirkví Blake, pravoslávny biskup Jakovos, bývalý indický prezident Radhakrishnan (za hinduistov) a zástupcovia budhistov, šintoistov, mohamedánov a židov.

KOPTSKÝ PATRIARCHA BASILIOS zomrel pred nedávnom v Addis Abebe. Bol prvý z príslušníkov etiópskeho národa, ktorý zaujal úrad patriarchu koptskej cirkvi.

Rozhovory predstaviteľov

Od 6. do 10. decembra uplynulého roku sa konali rozhovory medzi predstaviteľmi Ruskej pravoslávnej cirkvi a Cirkvi katolíckej v meste Bari v Taliansku. Témou rozhovorov bolo: poslanie kresťanstva v rozvíjajúcej sa spoločnosti.

Toto stretnutie bolo pokračovaním rozhovorov o spoločných doktrínálnych otázkach, ktoré sa v podobnom zložení konali v Leningrade, a o ktorých sme mali možnosť dozvedieť sa z tlače jednej i druhej zo zúčastnených strán.

Delegáciu Ruskej pravoslávnej cirkvi viedol metropolita Leningradu a Novgorodu Nikodým. Katolícku delegáciu zas Hieronym Hamer, tajomník Sekretariátu pre jednotu kresťanov. Na zakončení rozhovorov sa zúčastnil aj vedúci Sekretariátu pre jednotu kresťanov — kardínal Willebrands.

Tieto spoločné rozhovory otvoril a slovo na privítanie predniesol arcibiskup z Bari Enrico Nicodemo, člen Sekretariátu pre jednotu kresťanov. Pripomenul, že mesto Bari bolo aj v minulosti miestom ekumenických stretnutí kresťanov Východu a Západu a že práve začatými rozhovormi táto stará tradícia vlastne znova oživa. Poznamenal tiež, že téma týchto spoločných rozhovorov je nevšedného významu, pretože kresťanstvo má veľké a sväté poslanie: zláďovať a zjednocovať technický pokrok spolu s pokrokom duchovným na celom svete a v celom ľudstve. Jeho myšlienky rozvádzali aj ďalší

rečník z katolíckej strany P. H. Hamer, ktorý uzatváral otvárací ceremoniál a dodal, že v novej situácii, ktorú nastolili posledné desaťročia vo svete, je priam nevyhnutné sa touto témou zaoberať a hľadať jej riešenie vo svetle náuky Kristovej a jeho Cirkvi. Poslanie kresťana v súčasnej spoločnosti — chápané po našom — sa líši od uloh a poslani výlučne humanistických a týkajúcich sa len oblasti čiasa. Cirkve sa snaží formovať veriacich tak, aby mohli s plnou zodpovednosťou pristupovať k plneniu svojich záväzkov k času a štruktúram spoločnosti, v ktorom sa realizuje ich život, ale súčasne ich vedie a povzbudzuje k tomu, aby nezabudli na svoje nadosobné a nadprirodzené poslanie a rovnako aj na s tým súvisiace úlohy v ľudskej rodine.

Patriarcha Nikodém vo svojom vstupnom slove zhrnul výsledky doterajších stretnutí, dotkol sa pretrvávajúcich odlišností v postojoch a prekážok, ktoré zatiaľ hatia realizáciu spoločných zámerov kresťanstva a celého ľudstva, no podoťkol, že napriek všetkému badať tu istý pokrok a rysujú sa už nové pozitívne možnosti nadväzovania dialógu práve na tom poli, ktorého sa dotýka aj téma začatých rozhovorov. Zdôraznil, že kresťania nemajú len povinnosť bojovať so zlom, ale aj povinnosť uskutočňovať, konať dobro — zámerne, programovo a zo všetkej sily, pretože ono nakoniec určité zvíťazí. Poslaním kresťana v rozvíjajúcej sa spoločnosti je pričiňovať sa o porozumenie medzi ľuďmi v duchu Evanjelia, o dosiahnutie trvalého pokoja a o víťazstvo spravodlivosti.

V priebehu rozhovorov, ktoré podľa Vatikánskeho rozhlasu prebiehali v úprimnej a srdečnej atmosfére, sa došlo k viacerým jednoznačným uzávieram, čo konštatujeme s potešením a s istou samozrejmosťou, pretože ak východiská sú spoločné — a tými má byť výlučne Slovo Božie a náuka Cirkvi, — spoločné dedičstvo tak Východu, ako aj Západu — ani uzávery nemôžu byť v tom podstatnom odlišné. Vymenujeme tu aspoň problémy, ktorých sa jednotliví rečníci na tomto stretnutí dotkli: Kresťanská askéza ako služba ľudskosti, Aktívna spolupráca človeka na tvoriteľskom diele Božom, Spoločenstvo Cirkvi a rodina ľudstva, Akým spôsobom má prispieť kresťan k tomu, aby svet sa stal ľudskejším, Ako zostať opravdivým kresťanom, verným vlastným zásadám a súčasne lojálnym spolupracovníkom tých, ktorí pracujú za krajší zajtrajšok ľudského spoločenstva, ale nemajú za svoj kresťanský svetonázor.

Aj tento letný výpočet tém svedčí o aktuálnosti tohto stretnutia a dúfame, že to nebolo posledné a že jeho výsledky v dobrom ovplyvnia vzájomné vzťahy medzi zúčastnenými.

Počas svojho pobytu v Taliansku navštívila delegácia Ruskej pravoslávnej Cirkvi okrem pamätihodnosti večného mesta aj Ravennu a Florenciu a 13. decembra odobavili pravoslávne bohoslužby v katakombách sv. Domitilly. O deň neskôr ich prijal na osobitnej audiencii Svätý otec Pavol VI. 16. decembra sa vrátila delegácia späť do svojej vlasti.

MARIÁN SKALA

KARDINÁL WILLEBRANDS, predseda sekretariátu pre zjednotenie kresťanov zúčastnil sa ako hosť posledného plenárneho zhromaždenia Svetového lutherského zväzu vo francúzskom Eviane. Pri tejto príležitosti prehovoril na ekumenickom večierku a zaoberal sa problémom hodnotenia osobností Dr. Martina Luthera. Povedal, že v priebehu storočí nebola Lutherova osobnosť katolikmi vždy správne hodnotená a jeho teológia vždy správne interpretovaná. To neposlúžilo ani pravde, ani láske a predovšetkým nie jednote, ktorú sa teraz snažíme uskutočňovať. Kto by dnes chcel tvrdiť, že M. Luther nebol hlbokou náboženskou osobnosťou a že sa pociťo a oddane nesnažil skúmať posolstvo evanjelia? Druhý vatikánsky koncil riešil mnohé požiadavky, kladené už Lutherom.

K Lutherovej osobnosti sa vrátil kard. Willebrands ešte raz v rozhovore s ekumenickou rozhlasovou službou Intervox. Hodnotil doterajší dialóg medzi protestantmi a katolikmi a povedal, že obidve cirkvi sú schopné prekonať 450-ročný rozkol.

III. ÚČAST NA BOŽEJ ČINNOSTI

Človek súhlasí s Božou činnosťou nie v pasívnej-trpnej rezignácii, ale v činnnej účasti na tejto činnosti skrze lásku. Neide tu o rezignovanie pred Božou vôľou, ale o činné zapojenie sa do Božej vôle, ktorá je vždy tvorivá: zapojenie sa láskou k Bohu a k blížnemu za všetkých okolností; premáhaním zla a prekonávaním skúšok. Biblické texty hovoria o intenzívnej činnosti prosiaceho: hľadá, klope na bránu, nalieha. „Zápaste spolu so mnou v modlitbách pred Bohom za mňa“ (Rim 15, 30 a inde). U Krista modlitba je „agonická“, modlitba boja (Lk 22, 44), keď v dňoch svojho telesného života hlasne volal a plakal, prosil a žiadal...“ (Žid 5, 7). „Otcé, chcem!“, hovoril Pán (Jn 17, 24).

V tomto boji nie človek si vynucuje súhlas Boha, ale súhlas človeka je získavaný od Boha. Pri modlitbe sa človek vytrúti ako bežec upriamený na svoj cieľ (Fil 3, 13), ku ktorému ho priťahuje Boh. Túžba človeka je božská výzva, nachádzajúca ozvenu v jeho srdci. S neochabujúcou zotrvačnosťou a vo viere, ktorej sila by mohla prenášať hory, kresťan sa má povznášať k súhlasiacej účasti na božskej tvorivej sile. V modlitbe sa činnosť Boha prevádza do činnosti človeka. Preto je modlitba zároveň pokorná, výraz celej ľudskej slabosti, a božsky účinná, rovná tajomstvu vtelenia, pri ktorom tiež v Kristu sa zvyrazňuje najlepšie i slabosť jeho smrti i sila jeho vzkriesenia.

Zásluha záleží v prijímaní, nech ide o zásluhu modlitby alebo o zásluhu akejkolvek inej ľudskej činnosti, ale v prijímaní skrze činnú účasť na Božej činnosti v človeku. Vyslyšanie je táto milosť v činnosti, ku ktorej sa človek povznáša. Keď sa človek modlí za svoju spásu, Boh ho vyslychá tým, že mu dáva konať, byť činným pre svoju spásu. Človek sa zúčastňuje na spasnej činnosti, stáva sa podradenou príčinou svojej spásy. „Boh zriadil modlitbu, aby zdieľal so svojimi tvormi dôstojnosť príčinnosti.“ – napísal Pascal.

IV. SPASA SA USKUTOČŇUJE V MODLITBE

Keďže modlitba je súhlas s udelenou milosťou, modlitba je vždy vyslyšaná. Človek sa otvára tvorivej a spasnej činnosti Boha; je v poriadku spásy tým, že sa modlí. Takto možno teda povedať, že vyslyšanie je imanentné modlitbe.

Človek miluje Boha, keď túži ho milovať; jeho srdce je čisté, keď

túži po čistote; miluje blížneho, keď blížnemu želá dobro; upokorí sa, stáva sa takto synom Božím a podobným svojmu Otcovi, len čo sa chce zbaviť svojej pýchy. Celé evanjelium ukazuje, že človek túžby je na ceste svojej spásy. Okolo Spasiteľa sa deje triedenie duší, pri ktorom jedny sú oddané Spasiteľovi a Božiemu kráľovstvu a druhé sú mu vzdialené, a kritériom, rozhodujúcim meradlom pre tento obrat neboli tak skutky ako túžba. Svojou modlitbou, plnou túžby, mýtnik vstúpil do spravodlivosti Boha, pomimo ktorej ostali mnohí vo svojej dostatočnosti (Lk 18, 13 nn).

Mohli by sme sa tiež postaviť na iné stanovisko, podľa vzoru rozhovoru s Bohom. Vezmime napr. človeka v jeho hriechu. Keď sa dá do modlitby, tento človek už je nie v hriechu, a to do takej miery, do akej jeho modlitba je opravdivá. Nepriateľstvo, o akom hovorí sv. Pavol, nie je činom Božím, ale činom človeka, a človek sa má zmieriť (Rim 5, 10; 2 Kor 5, 19 nn). Keď človek začne hovoriť s človekom, ktorého s odporom zavrhol, keď s ním hovorí pokojne, jeho vzťahy s ním sa obnovujú. Nuž „modlitba je rozhovor s Bohom“ (podľa sv. Augustína, En. in Ps. 857 P), „ona nás sama uvádza do priateľstva, dôvernosti s Bohom“ (podľa sv. Tomáša, Compendium th. II, 2).

Jednako nesmieme sa mylne domnievať, že pri modlitbe je hlavné, aby nás „Boh počul“. Pravý opak je pravda: Pri modlitbe človek pokračuje v modlitbe, až sa sám stane „poslucháčom“ (S. Kierkegaard, Journal I). Slovo Božie počúvame skrze túžbu, ktorú v nás vzbudzuje; vyjadruje sa pre nás skrze prijatie, ktoré mu poskytuje. Preto ešte lepšia je iná definícia modlitby od toho istého sv. Augustína: „Obrátenie srdca k Bohu“ (De sermone Domini II, 3, 14).

Tak je to teda i s kresťanom, ktorý je v kríze a ktorý sa modlí. Nepodľahne, pokiaľ je jeho modlitba úprimná. Ak podľahne, nezavrší sa celkom pre Boha. „Brána je nutne otvorená, alebo zavretá“. Človek sa nemôže súčasne otvoriť Bohu pri modlitbe a zároveň sa mu celkom zatvoriť hriechom. Chápeme výrok sv. Terézie: „Hriešnik zanechá alebo rozjímanie, alebo hriech.“

Modlitba pôsobí teda akoby ex opere operato, samou svojou ozajstnou prítomnosťou. Keď ľudia úprimne hovoria Bohu: „Otcé náš!“, Boh sa naozaj stáva ich Otcom samým zvolaním, lebo vtedy sa stá-

vajú jeho synmi, ochotnými plniť jeho svätú vôľu.

Preto môžu aj ihneď ďakovať Bohu od okamihu, keď sa začnú modliť a prednávať svoje prosby Bohu. „Dobrorečiac Bohu, predkladajte mu svoje žiadosti v ustavičných modlitbách a prosbách!“ (F 4, 7).

V. V MODLITBE JE UŽ DANA ŽIADANÁ MILOSŤ

V modlitbe Boh nás priťahuje k sebe. „Milosť nám dáva žiadať o milosť“, ako hovorí Oranžský snem (Denz. 373). Jednako tento počiatkový daný Boží dar nás pripravuje na prijatie daru totálneho, úplného (Ef 1, 13 n). V zásade v modlitbe je dané vyslyšanie základné, radikálne, ktoré sa skrze modlitbu rozširuje. Svätý Ján vraví podivuhodne: „Ak vieme, že nás počuje, keď si niečo prosíme, tak vieme aj to, že nám splní prosby, ktoré mu predložíme“ (1 Jn 5, 15). Vnúťorná spojitosť je tu ešte jasnejšie vyjadrená ako u sv. Marka 11, 24.

O svätosti kresťana sa vždy súdilo podľa kritéria modlitby. Toto kritérium sa niekedy zle používalo, ale je oprávnené používať ho. Lebo človek je vo skutočnosti tým, čím chce byť pre Boha. Prvé obrátenie je modlitba počiatková, počiatok prijatia u Boha; posledná svätosť je modlitba totálna, úplná, plnosť prijatia. Život kresťana je v pohybe, ktorý ho nesie k Bohu, a je totožný s jeho túžbou.

VI. V MODLITBE ČLOVEKA SA USKUTOČŇUJE SLÁVA BOŽIA

V modlitbe nedosahuje svoj cieľ človek sám; tu je vyslyšaný predovšetkým Boh sám. Boh, ktorý tvorí preto, aby sa zdieľoval a ktorého sláva je v zjavení jeho lásky, nežiada od ľudí, aby zahrňovali svojimi darmi jeho, ale aby súhlasili s jeho darmi: „Boh tvoril Adama nie preto, že potreboval človeka, ale preto, aby mal niekoho, komu by robil dobré.“ (Svätý Irenej, Adv. haer. IV, 14, 1). Spôsob, ako dávať Bohu, záleží v tom, aby sa prijímalo. „Ak máme my, obohatený je Boh“ (Filoxenos z Mabbugu, Hom. VII). Vyslyšaný je On, ak sa modlíme my, pretože sa stáva láskou nielen sám pre seba, ale aj pre nás.

Je to teda márna hra zostavovať stupnicu hodnôt tak, že sa najvyššia cena pripisuje modlitbe klaňania a najnižšia modlitbe prosebnej. „žobravej“. V každej opravdivej modlitbe sa človek otvára pred Bohom a prijíma ho. Klaňanie by sa muselo vzťahovať na iného Boha ako na nášho Otca ak by sme chceli uznávať Božiu veľkosť inakšie ako súhlasením s láskou, ktorá nás tvorí a nás spásí. Hoci abstraktné hodnoty majú svoju objektívnu škálu: stupnicu hodnôt v skutočnosti nie je v kategóriách modlitby, ale v srdci človeka, ktoré sa musí povzniesť až na vrchol čistoty túžby.

Dr. JÁN MASTILIAK

Uzávierka príspevkov do kalendára na budúci rok končí 15. februára t. r.

Svoje príspevky (dvojmo) podľa platných noriem (30 riadkov na 1 stranu) posielajte redakcii Slova, Košice, Moysešova 50.

Nie kríza, ale kvasenie

V Ríme vyšla nedávno kniha P. Klemensa Rivu pod názvom „Spoluúčastenstvo v živote Cirkvi“. Autor analyzuje v nej situáciu v pokoncilnej Cirkvi a kvalifikuje ju nie ako krízu, ale ako kvasenie. Rozvíja myšlienku, že proces kvasenia, fermentácie, nie je nezákonným procesom, má však v sebe celý rad tendencií skutočne rozličnej hodnoty a nerovnakého, ba i protirečivého smerovania. Všetky tieto tendencie však vyplývajú z dobrej vôle priniesť pozitívne zmeny a premeny v živote Cirkvi z hľadiska evolúcie dnešného sveta. Preto pesimizmus alebo katastrofizmus v posudzovaní tzv. „krízy“ v Cirkvi nie sú odôvodnené a musia byť prekonané prejavmi dôvery v Boha, v Krista a v pôsobenie Ducha sv. v Cirkvi. Pochybovanie a pesimizmus by boli najnebezpečnejším pokúšením.

T. M. R.

Kresťanstvo v Indonézii

Dosiaľ sa myslelo, že kresťanstvo v Indonézii začali šíriť až portugalskí misionári v 16. storočí. Teraz sa pričádza na to, že kresťanstvo má tu už 1300-ročnú minulosť. V knihe arabského cestovateľa Abu Salicha z 12. storočia sa teraz našiel popis viac ako 700 kostolov a 130 kláštorov v Afrike a v Ázii. V tejto knihe Abu Salich píše o meste Vanshour v Indonézii ako o meste známom z exportu gáfru (je to aromatická, veľmi prchavá látka, vyťažovaná z gáfrovníka), kde sa nachádzalo veľa kostolov. Jeden z nich bol zasvätený Nepoškvrnenému Počatiu P. Márie. Všetci miestni kresťania patrili k nestoriánskej sekte.

Dnes by sme nadarmo hľadali na mape Indonézie mesto Vanshour. Vie sa však, že v minulosti jestvoval prístav známy z exportu gáfru, ktorý sa nachádzal na západnom pobreží Sumatry, neďaleko dnešného prístavu Barous, v západnej časti apoštolskej prefektúry Sibolga. Pred mnohými storočiami bolo tam už veľa kresťanských kostolov. Z listu istého biskupa východosýrskej cirkvi sa však dozvedáme, že už od roku 650 jestvovalo biskupstvo na malom ostrove v úžine Malokka. Na základe tohto faktu možno predpokladať, že cirkev v Barous bola založená už v 7. storočí.

Neďaleko prístavu Barous nachádza sa teraz dedinka s veľmi pozoruhodným názvom: Diangi Maria, čo znamená dedinka Zasvätenia Márie. Kresťanom to pripomína obetovanie Matky Božej v chráme. Dnes v tejto dedine, obývanej zväčša vyznavačmi mohamedánstva, žije hŕstka katolíkov a evanjelikov. Dedinka patrí do oblasti, ktorá tvorí súčasť apoštolskej prefektúry Sibolga a má vyše 54 tisíc katolíkov z celkového počtu 1 milióna obyvateľov. Duchovnú správu medzi katolíckymi veriacimi vedie 24 misionárov z rehole kapucínov, 1 kňaz zo spoločnosti Fidei Domus, 1 domorodý kňaz, 3 školskí bratia vyučujú v škole a 30 európskych sestier vykonáva katechetickú a sociálnu činnosť, ktorým pomáha 20 domorodých sestier.

Dnes Indonézia, kde kresťanstvo bolo známe už pred 13. storočiami, má 1 a pol milióna katolíckych veriacich, 4 a pol milióna pohanov, 2 a pol milióna iných kresťanov, 2 milióny budhistov a šintoistov. Ostatné obyvateľstvo — okolo 100 miliónov — vyznáva islam.

T. M. RASLAVICKÝ

PAVOL VI. O MIEROVEJ ČINNOSTI CIRKVI vyhlásil pri nedávnej audiencii, že nemá absolútne žiadne politické ciele. Ak pripomína ľudstvu neustále ideál mieru, svornosti, bratstva a spravodlivosti plní tým iba poslanie, ktoré dostala od svojho Božského zakladateľa.

PAPEŽSKA KOMISIA pre spravodlivosť a mier obrátila sa na generálneho tajomníka OSN U Thanta s posolstvom, v ktorom zdôvodňuje, že rozvojová pomoc bude len vtedy úspešná, ak dôjde k spravodlivejšiemu rozdeleniu bohatstva sveta.

KARDINÁL G. M. GARRONE, prefekt Kongregácie pre katolícku výchovu odňal kanonickú misiu prof. Corderovi na milánskej katolíckej univerzite, pretože jeho prednášky protivili sa základným článkom katolíckeho učenia.

BERLÍNSKY PROFESOR MORÁLKY Dr. W. Molinský vyčíta nemeckému biskupskému zboru, že preceňuje význam pornografie. Odporučuje im, aby sa viac starali o práva samourčenia slobodného rozvoja osobnosti a tým automaticky odpútajú pozornosť mladých od pornografie.

SVATÝ OTEC PAVOL VI. v súvislosti s novým talianskym zákonom o manželskej rozluke vyhlásil, že mu spôsobil hlboký žiaľ a dodal, že tento zákon je porušením lateránskych zmlúv medzi Sv. Stolicou a talianskou vládou z roku 1929.

KATOLICKI BISKUPI V RODÉZII vyzvali obyvateľstvo tejto krajiny, aby si formou nenásilného odporu vynútilo skončovanie rasistickej politiky rodézskej vlády.

PRVÝ RAZ V DEJINÁCH USA bol zvolený za člena Snemovne reprezentantov katolícky kňaz R. Drinan, ktorý kandidoval s mierovým programom skončenia vojny vo Vietname a mierového riešenia problémov na Blízkom východe.

FRANCÚZSKY KAT. EPISKOPÁT sa na svojej konferencii v Lurdoch vyslovil proti pretekaniu v zbrojení a vyhlásil, že je treba prejsť od dialektiky strachu k dynamike mieru a nerozdávať chudobným národom zbrane, ale chlieb.

CYRIL AXELROD, 28-ročný syn židovských rodičov v Port Elisabeth v Južnej Afrike prijal vysviacku na katolíckeho kňaza. Pri tejto príležitosti vyhlásil, že svoje obrátenie urobil pod vplyvom štúdia Spisov sv. Tomáša Akvinského, najmä jeho Summy teologickej.

NA PAMIATKU PÁPEŽOVEJ CESTY na Ďaleký východ vyhotovila vatikánska mincovňa osobitnú pamätnú medailu.

K STRETNUTIU ZÁSTUPCOV židovského a katolíckeho náboženstva má dôjsť v najbližšom čase v Ríme. Predseda židovského svetového kongresu Dr. Joachim Prinz v Jeruzaleme oznámil, že by bolo užitočné spoločne prerokovať otázky utečencov, mierového riešenia konfliktov a zblíženie všetkých vierovyznaní.

Z KREŠŤANSKÉHO SVETA

NA ALJASKE v Spruee v rámci trojdňových osláv kanonizovali P. Hermana, pravoslávneho duchovného, prvého svätca americkej autokefálnej pravoslávnej cirkvi.

V ANTIOCHII na ortodoxnom sobore zvolili za grécko-ortodoxného patriarchu 56-ročného Eliáša Moawanda, ktorý je odchovancom carihradskej bohosloveckej vysokej školy.

V JERUZALEME položili základný kameň neobyčajnej stavby, ktorá ponesie názov „Svetový dom biblie“. Rozmery budovy budú okolo 7500 m². V knižnici tohto ústavu chcú uložiť a uchovať všetky knihy, ktoré boli napísané o posvätných textoch biblie. Predbežný odhad hovorí o milióne kníh k tejto tematike. Vo Svetovom dome biblie chcú umiestniť aj múzeum s obrazmi a sochami biblického charakteru.

ZURNÁL MOSKOVSKÉHO PARTRIARCHÁTU úradne oznámil, že synod ruskej pravoslávnej cirkvi sa zide medzi 30. májom a 2. júnom r. 1971. Hlavnou úlohou synodu bude voľba nového patriarchu Moskvy a celého Ruska. Najväznejšími kandidátmi sú metropolitovia Pimen a Nikodým.

Rozhodla som sa, aby žilo...

(List matky)

Nepocitujem horkosť ani strach, milujem život.

Na jar — ako v zrýchlenom filme, kvety rastú, rozkvitajú — a opadávajú. Všetko je ružové a zelené, žiari slnkom a rosou. Priesťor je zúžený, ako lupienky pred rozkvitnutím. Táto hojnosť je v súlade s mojím šťastím. Aj ja som ako strom, ktorý kvitne a prináša plody. Plnosť. Ožakávanie...

Nie, tieto ružienky nemôžu zmeniť radosť, ktorá je taká hlboká pri každom dieťati. Nerobím sa silnejšou ako iné. Snažím sa niest deň za dňom, snažím sa...

Prečo? Je to dôvera. Alebo nevedomosť. Alebo zvyk byť úzkostlivou v malých veciach a kludnou vo veľkých.

Nie je možné vrátiť sa, ani dávať otázky...

Prekonala som ružienky — nedostala som ich od svojich detí, ale od toho malého dievčatka, u ktorého som bola 10 minút. Bolo chré. Moje tehotenské testy boli vtedy negatívne. Nebolo to hazardovanie. Vždy som opakovala Bohu, nech robí s nami všetko podľa svojej vôle... Slovo potrat som nikdy nechcela ani len vysloviť...

Stále myslím na konečný výsledok vyšetrenia. Áno, budem mať dieťa. A ružienky som mala 5. marca, v druhom mesiaci mojej tehotnosti — je to tak dôležité obdobie pre formovanie plodu.

Úzkosť manžela sa ma dotkla. Rýchlo odchádzam zavolať deti, zabávam sa s nimi.

O 2 dni neskôr ideme k môjmu gynekológovi. Nie je veriaci. Odporúča zničiť plod, aršako posielal nás ešte k univerzitnému profesorovi, aby nás lepšie presvedčil.

Tento netoleruje potrat, okrem prípadov krajného nebezpečenstva pre život matky. A to nie je môj prípad.

Jeho názor, ako aj názor 2 kňazov, ktorí nás poznajú, presvedčili manžela. Pre mňa nebolo pochybností, avšak je veľmi dôležité rozhodovať spolu. Neoplyvňovať násilne jeden druhého, nechať rozhodnúť slobodne. Rozhodnutie vyšlo z nás samých. Cirkvi nám pripomenula svedomie. Gynekológ nám pripomenul riziko: 20 až 30% znetvorených plodov býva pri ochorení matky ružienkami: chyby srdcové, sluchové, očné. Žiadal našu skorú odpoveď.

Telefonovali sme mu o 3 dni: „Dieťa neďáme.“

Moje „ÁNO“ k dieťatu bolo najprv len biologické. Predsa som nemohla voliť ináč, ako ŽIVOT proti smrti. Ale hovorila som „ÁNO“ v dôvere v Boha, ktorý robí všetko pre naše dobro.

Raz ráno počúvala som rádio —

reláciu o prave na život, o potratoch. Lekár, advokát, hovorili o ružienkach u nastávajúcich matiek, o tom, že len potrat je dobrým riešením. Gynekológ používal dramatické slová, pre neho 80 až 90% detí býva znetvorených, mnohé zomierajú pri pôrode. Nepokoj nastávajúcej matky, jej strach či nehu — deťat znetvorené dieťa, môže narušiť jej zdravie.

Srdce mi bilo hrôzou. Zdalo sa mi, že brána nádeje sa mi takmer celkom zatvára. Vytýkala som si svoju bezstarostnosť.

Aký to bol tragický hlas, tvrdý, ničiaci...

O týždeň neskôr zacitila som pohyby svojho dieťata. A potom každý večer dalo mi niekoľko malých úderov. Pokoj sa mi vrátil do duše. Je to moje dieťa. Kto má právo nazývať ho „pravdepodobnou znetvoreninou?“ A kto môže povedať, že keby aj bolo postihnuté, nebude viac šťastné, ako ľudia oplývajúci zdravím a bohatstvom, ktorí sú presýtení pôžitkami?

Prešlo leto, daždivé, chladné. Bola som menej nervózna, ako pri predchádzajúcich tehotnostiach. Nebála som sa, myslela som na dieťa silné, statné.

September, školský rok, prvé prejavy jesene, tajomná a nežná žiara slnka, ranné hmly, dym nad strechami. Prechádzky s deťmi, lešom, každý deň je ako sviatok.

Pripravujem sa, balím svoj kufrik, bielizeň, plienky, malé košielky čerstvo vyžehlené. Zajtra, ak dá Boh, zajtra budeme šiesti...

Môžeš prísť, moje dieťa vyvolené, moja túžba, moje očakávané...

Napriek všetkému pocítujem radosť, vnútorný pokoj. Boh drží svoju ruku nado mnou.

26. októbra prišiel na svet Petrik — zdravý, bezchybný, silný...

Aký dobrý si Pane...!

(Z franc. prel. Mária TIMSKÁ)

UZNANIE OTCOVI DE CHARDINOVI

Terajší generál otcov jezuitov P. Arrupe vyhlásil: Bilancia Teilhardovho diela je pozitívna, Teilhard je jedným z veľkých mysliteľov našej doby (Theol. prakt. Quartalschrift, Linz 1970, č. 2 str. 172). Minulo pätnásť rokov od jeho smrti. Zomrel 10. apríla 1955 v New Yorku. Teraz sa mu dostáva prvého a podstatného uznania, keď jeho dielo je preložené do veľa rečí a číta ho takmer celý svet.

Teilhard neustále čakal v svojom neuznaní na brieždenie nového ducha v Cirkvi. Pevne veril, že sa ho dožije. To brieždenie prišlo až s II. vatikánskym cirkevným snemom, keď Teilhard už bol v hrobe.

Tento koncil učí: Treba poznať a chápať svet, v ktorom žijeme: jeho očakávania, snahy a neraz dramatický ráz. Niektoré výraznejšie črty dnešného sveta dajú sa vystihnúť takto:

Ľudské pokolenie prežíva dnes nové obdobie svojich dejín, vyznačujúce sa prenikavými a náhlými premenami, ktoré sa postupne šíria po celom svete. Tieto zmeny vyvoláva človek, jeho dätip a tvorivá činnosť, ale aj ony ovplyvňujú samého človeka, jeho osobné i kolektívne úsudky a túžby, jeho spôsob myslenia i konania, čo sa týka vecí a ľudí, takže už teraz možno hovoriť o skutočnej sociálnej a kultúrnej premene, ktorá sa odráža aj na náboženskom živote, (O Cirkvi v dnešnom svete 4).

Koreň týchto zmien zachytuje koncil slovami: Ľudské pokolenie prechádza zo skôr statického chápania stavu vecí k dynamickému a evolučnejšiemu chápaniu (Tamže 5).

Preto spomína, že spôsoby myslenia a čítania zdedené po predkoch nezadajú sa vždy vyhovávať súčasnému stavu vecí (Tamže 7).

Z toho plynie požiadavka, ktorú koncil vyjadruje nasledovne: Nech sa ponechá veriaci — tak duchovným ako aj laikom — spravodlivá sloboda výskumu a myslenia i sloboda prejavu skromne a pritom smelo svoju mienku vo veciach, v ktorých sa dobre vyznajú (Tamže 62).

Toto predvídala Teilhard de Chardin už dávno a zachytil hlavný problém našej doby v jej základe: v kresťanskom chápaní vývoja. Jeho myšlienky vyvolali obrovský ohlas, ktorý sa dosiaľ šíri, ale aj obrovský odpor, ktorý urobil jeho život krušným, takže sa Teilhard vo svete všeobecne volá Galileim evolucionizmom.

Pozitívna bilancia, ktorú spomína P. Arrupe, značí prevahu aktiv nad pasívami. Netreba zakrývať, že nové a smelé Teilhardove dielo má aj nedostatky. Tie majú aj systémy najväčších mysliteľov. Je úlohou našej doby oddeliť aktiva od pasív a na aktívach budovať ďalej.

Celkove Teilhard de Chardin predstavuje veľký prínos pre modernú kresťanskú filozofiu.

Dr. J. Bubán

MALE ČITATELKY SLOVA

(Snímka O. P. Čecha)

Listujeme v katechizme:

Sľub polepšenie!

Náš Spasiteľ povedal: Istý otec mal dvoch synov. Mladší prišiel k otcovi a povedal mu: „Daj mi čiastku z majetku, ktorá mi patrí.“ Otec mu ju dal. A syn odišiel do sveta. Tam všetko premárnil a keď mu bolo veľmi zle, povedal si: „Vstanem a pôjdem k otcovi.“ Chcel sa polepšiť a otec mu všetko odpustil (Lk 15, 11).

Aby Ti Pán Boh odpustil hriechy, musíš Mu sľúbiť, že sa chceš polepšiť.

Musiš tiež sľúbiť, že vynahradíš škodu.

Na tento sľub pamätaj pri raňajšej modlitbe:

Daj mi, Pane, cez celý deň
hojnej svojej milosti,
aby som sa hriechu chránil,
a žil vždy v nevinnosti.

(Z katechizmu: **Nechajte maličkých...** SSV 1970)

Daleko, ďaleko, až tam v tých krajoch, kde vychádza slnko žili traja múdri králi. Aj oni poznali proroctvo, že raz príde na svet Vykupiteľ a že keď sa narodí, objaví sa na nebi veľká, preveľká hviezda. Dlhé roky pozorovali nebo a dlhé roky sa preveľká hviezda neukazovala. A predsa sa dočkali.

Práve v tom čase, keď sa v Betleheme narodil Kristus Pán, zjavila sa nad ich krajom krásna veľká hviezda. Hneď vedeli, čo to znamená. Nerozmýšľali ani chvíľku, vzali drahocenné dary a rýchlo sa vydali na cestu aby sa poklonili narodenému Vykupiteľovi.

Dlho, veľmi dlho šli traja králi na svojich ťavách cez piesočnú púšť, kde nebolo vody, a kde len kde-tu rastie niekoľko paliem, kríkov a slabá tráva. Cestou sa modlili a chválili Boha, že im dožičil dožiť sa tejto udalosti. Keď došli až do Jeruzalema, hviezda sa im stratila. Hneď sa vypytovali, kde sa narodil Vykupiteľ. Zbehli sa ľudia, boli prevrpení tak vzácnou návštevou, ale nikto nevedel povedať kráľom, kde sa narodil Vykupiteľ. Mysleli si, že sa narodil v kráľovskom paláci, kráľovi Herodesovi.

Herodes sa veľmi udivil a dostal strach o svoj trón. Ved', akoby aj nie! Bol to zlý kráľ. A zlí ľudia majú zlé svedomie. Dal ich predvolať a od nich

Traja králi a útek do Egypta

sa dozvedel, že Vykupiteľ sa má narodiť v Betleheme. Herodes bol falošný a povedal im: „Choďte do Betlehema a zistite, kde sa narodilo dieťa a kde prebýva. Až to zistíte, prídte mi to povedať, aby som i ja mohol sa mu pokloniť.“ To nebola úprimná reč. Herodes chcel vedieť, kde je obávaný Vykupiteľ, aby ho mohol dať zabiť.

Keď naši traja králi vyšli z Jeruzalema, hviezda, ktorá sa im predtým stratila, znovu zasvietila a viedla ich k Betlehemu. Priviedla ich k miestu, kde ležal malý Ježiško. Poklonili sa mu a odovzdali mu svoje dary: zlato, kadidlo, a myrhu. Na späťcovej ceste chceli sa zastaviť v Jeruzaleme u Herodesa, ale v spánku sa im zjavil

anjel a povedal im, aby sa vrátili inou cestou. Oni ho poslúchli a vyhuli sa Herodesovi.

Ale aj svätému Jozefovi sa vo sne zjavil anjel a povedal mu: „Vezmi dieťa a jeho matku a choď do Egypta, lebo Herodes chce dieťa zabiť. Jozef poslúchol a ešte v noci vstal a vydal sa s dieťaťom a jeho matkou na cestu do Egypta. Cesta bola dlhá a zlá. Šli piesočnou púšťou a po dlhom putovaní sa dostali do egyptskej krajiny. Bola veľmi vzdialená od Svätej zeme a tam sa usadili medzi ľuďmi ktorí ešte nepoznali pravého, jediného Boha.

Herodes márne čakal na troch kráľov a čoskoro sa dovtipil, že ho vlastne oklamali. Veľmi sa nahneval a poslal svojich žoldnierov do Betlehema a blízkeho okolia, aby tam všetkých chlapcov do dvoch rokov pozabijali. Herodesovi vojaci splnili jeho rozkaz a nevinným a utrápeným matkám spôsobili neopísateľnú bolesť. Tieto nevinné deti dodnes svätá Cirkev spomína a slávi ako Betlehenské mláďatká alebo neviniatka.

(Podľa Pokorného knihy První čtení z r. 1969 — A. K.)

Drevoryt: Ferdiš Duša.

Pokyny pre cestujúcich do neba

Odchod: každú hodinu.

Príchod: kedy sa zapáči Bohu.

CENY ZA MIESTA

Prvá trieda: Čistota srdca a dobrovoľná obeta.
Druhá trieda: Lútosť a ochotné prijímanie Božej vôle.

Poznámka: Cestujúci, ktorí budú podporovať svojich bratov v očistci (a na zemi), budú platiť polovičnú cenu.

1. Lístky tam a späť sa nevydávajú.
2. Rekreačné vlaky sa nevypravujú.
3. Deti, ktoré nedosiahli veku užívania rozumu, neplatia nič za predpokladu, že cestujú na kline matky Cirkvi.
4. Cestujúci sa žiadajú, aby so sebou nebrali iné batožiny ako dobré skutky, ak nechcú zmeškať vlak alebo sa oneskoriť na predposlednej zastávke.
5. Cestujúci sa prijímajú na všetkých tratiach.

(Podľa fran. Dr. I. M.)

Ked dieta zaspáva

Niet nič krajšieho ako dieta, čo zaspáva s Otčenášom na perách – vraví Boh.

Hovorím vám, niet krajšej veci na svete. Nevidel som nič tak krásneho na celom celučíckom svete. A vyznám sa v tom. Svet mnou stvorený je plný nádhery a zázrakov. Je ich toľko, že nevedno, kam ich pomestiť.

Videl som milióny a milióny hviezd krúžiacich pod mojimi nohami sťa piesok na morských brehoch. Videl som dni ako horiace plamene. Letné dni júnové, júlové i augustové.

Videl som zimné večery, ktoré sa stlali ako plášť na zem. Videl som letné večery, spokojné, tiché, ako keby spadli z raja, celé posiate hviezdami.

Videl som brehy Rýna i chrámy, ktoré sú mojimi domami, aj Paríž, aj Reims, aj Rouen, aj katedrály, ktoré sú mojimi palácami a zámkami. Videl som Rím, kde bije srdce kresťanstva. Videl som roviny a pahorky Francúzska, nad ktorými krajšie ťažko nájsť. Videl som nábožne sláviť svätú omšu, obeť môjho syna. Započúval som sa do velebného znenia nešpôr.

Videl som hlboké moria i hlboké lesy i hlboké srdce človeka. Videl som srdcia spaľované láskou po celý život, blčiace sťa plamene. Videl som mučeníkov planúcich ako fakle a tak si zabezpečujúcich zelenú palmu víťazstva. Videl som lásku, čo plakala perlami slz, ktoré pretrvávajú dlhšie ako hviezdy na nebi. Videl som pohľady plné nežnosti i úpenlivej prosby, preteplené láskou, čo bude žiarť po všetky dni a noci naveky. Videl som celý ľudský život od narodenia až po smrť, od krstu po sväté pomazanie, život rozvíjajúci sa sťa nádherný pás vlny. A videl som veľkých svätých, ktorých vinul som láskou k svojej hrudi.

Ale vravím vám, – hovorí Boh, – že nepoznám nič krajšieho na celom svete ako malé dieťa, čo šeptajúc Otčenáš zaspáva pod krídlami svojho anjela strážcu a usmieva sa na anjelov, začínajúc usínať pletie si všetko a už nič nerozumie, bláboce bez ladu a skladu slová Otčenáša a Zdravas, keď už tieň schádza na jeho viečka, tieň noci na jeho zrak a na jeho hlas...

Vravím vám, – hovorí Boh, – nevidel som nič krajšieho na celom celučíckom svete.

(Úryvok z knihy Ch. Pégyuho: **Mystérium sv. Mláďatok** – prel. T. M. Raslavický).

9 ciest Svätého Otca

Posledná cesta pápeža Pavla VI. na Daleký východ, ktorá sa minulého týždňa skončila, bola deviatou jeho cestou do zahraničia.

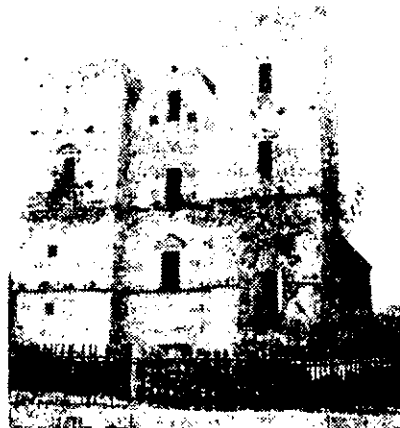
Prvú svoju cestu absolvoval Svätý Otec r. 1964, a to do Jeruzalema, druhú toho istého roku do Indie. V roku 1965 navštívil pápež Pavol VI. OSN v New Yorku, r. 1967 vykonal púť do Fatimy v Portugalsku. Piata jeho cesta, tiež r. 1967, smerovala do Turecka, kde navštívil patriarchu Athenagorasa. Šiestu svoju zahraničnú cestu absolvoval Svätý Otec r. 1968, a to do Kolumbie na medzinárodný kongres a na konferenciu biskupov Latinskej Ameriky, siedmu a ôsmu cestu vykonal v roku 1969, a to do Ženevy, sídla Svetovej organizácie práce a Svetovej rady cirkvi, a do africkej Ugandy.

Terajšia cesta na Daleký východ, dlhá zhruba 45 668 km, bola deviatou zahraničnou cestou pápeža Pavla VI.

(KN)

Sochár G. Manzú, na ktorého si mnohí naši čitatelia pamätajú z nášho reportu: Ján XXIII. a umelec, podľa správy slov. Kat. novín utrpel v nedávnych dňoch dvojnásobnú zlomeninu nohy.

NA MIEROVOM ZASADNUTÍ nemeckých katolíkov „Pax Christi“ vo Würzburgu mal kardinál Döpfner prednášku, v ktorej podčiarkol význam mieru vo svete, povinnosť katolíkov podporovať mierové riešenie konfliktov vo Vietname, na Blízkom východe a inde. Pritom odporúčal všetkým ľuďom dobrej vôle mať odvahu zasadiť si za jeden stôl a začať dialóg o všetkých sporných záležitostiach.

VAROVNOU PRIPOMIENKOU VOJNY už vyše pol storočia je bývalý zámocký kostol v Zborove pri Bardejove. Vlastne jeho ruiny, ktoré už vyše 56 rokov obcí, kraju i celému svetu presvedčivou rečou rozpadu symbolizujú desivú príšeru vojny.

História tohto, dnes zruinovaného chrámu, spadá do 17. storočia, v ktorom (r. 1640) nákladom matky Františka Rákoczyho I., Žofie Báthoryovej ho postavili a zasvätili sv. Žofii. Roku 1794 po generálnej oprave biskup Mária riassy svätýňu znovuposvätil a jej patrónom sa stal sv. Ján Nepomucký. Keď r. 1914 vypukla prvá svetová vojna „delové gule ho obrátili v ruiny,“ ako poznamenáva kronikár chrámu, doložiac, že dnes „divákovi poskytuje obraz smutného spustošenia.“ Je to varovne poučná pripomienka minulosti nielen pre našu prítomnosť, ale aj budúcnosť. Kiež by v každom vzbudzovala skutočne „skôr lásku k mieru ako strach z vojny!“

(Snímka o. P. Čech)

BYZANTSKÁ MISIA U SLOVANOV

Jednou z najpozoruhodnejších knižných noviniek v poslednom čase je práve vyššie uvedená kniha prof. Dr. Františka Dvorníka, ktorý patrí k uznávaným odborníkom v oblasti štúdia otázok cyrilometodejských a najstarších dejín Slovanstva.

Uvedená kniha prof. Dvorníka rozoberá misijné pôsobenie sv. Cyrila a Metoda u slovanských národov a vplyv byzantskej kultúry na vývoj Slovanov od 7. st. až do pádu Byzantska.

Je vysokej vedeckej i umeleckej hodnoty a celým svojím zameraním je určená nielen odborníkom, ale aj najširšiemu okruhu čitateľov, ktorí sa zaujímajú o problematiku byzantskej kultúry a otázky cyrilometodejské. Vydalo ju nakl. Vyšehrad, Praha 2, Karlovo nám. 5. Preložil ju a úvodné slovo napísal dr. V. Vavřínek. Str. 316. Cena viaz. výtlačku 48 Kčs.

Okrem tejto knihy vydalo nakl. Vyšehrad pred Vianocami i tieto pozoruhodné a hodnotné knihy: Nejistota a odhodlaní (P. Wust), Smysl člověka (J. Lacroix), Bible a antická tradice (C. Tresmontant), v II. vydání Brandstaetterové Umbrijské kroniky a Tělo i srdce od A. Ferriera.

KULTÚRNE ROZHĽADY

VATIKÁNSKA POŠTA pri príležitosti pápežovej cesty na Ďaleký východ vydala sériu piatich poštových známok s nápisom: „Do celého sveta“. Zobrazujú žehnajúceho Pavla VI., sošku Ježiška z ostrova Cebu na Filipinách, obraz Bohorodičky v juhoázijskom domorodom odevu a obraz katedrály v Sydney a Manile.

PROF. DR. R. WEIL, dekan kat. bohosloveckej fakulty vo Viedni študuje podmienky založenia medzinárodnej „Mierovej univerzity“, ktorú chcú založiť v meste Eisenstadte.

NA GREGORIÁNSKEJ UNIVERZITE v Ríme otvorili nový akademický rok „Teológie pre laikov“. Na slávnostnom otvorení sa zúčastnil aj kardinál, štátny sekretár J. Villot a bývalý starosta Florencie Peter Bargellini.

200. VÝROČIE NARODENIA L. V. BEETHOVENA oslávili a dôstojne spomenuli v bratislavskom jezuitskom kostole predvedením jeho Omše C dur s orchestrom na prvý sviatok vianočný.

O KULTÚRE BYZANTSKEJ A MOHAMEDÁNSKEJ vydalo známe frankfurtské Akademické nakladateľstvo zaujímavé knihy, ktoré sprevádza aj bohatý ilustračný materiál. Autormi knihy o moslimskej kultúre je kolektív autorov Gottschalk, Kähler a Spuler. Knihu o byzantskej kultúre napísal K. Wessel.

LITERATÚRA VÝCHODU je názov literárno-vedeckých štúdií, ktoré vydáva sovietske nakladateľstvo Nauka. Edícia sa zameriava na šírenie poznatkov o kultúre a dejinách literatúry národov Ázie a Afriky.

ANGLICKÝ KARD. HEENAN vo svojom prejave na londýnskej Vyššej škole ekonomických vied vyhlásil, že mládež povinne by mala si pozrieť filmy o hitlerovských zločinoch, páchaných v koncentračných fašistických táboroch.

ČESKÉ KAT. NOVINY v cykle článkov Dr. J. Svátka: Naši knězi a ruština v závěrečné stati spomenuli aj vynikajúcich slovenských kňazov, ktorí sa v minulosti renovali štúdiu a propagáciu jazyka najväčšieho slovanského národa. Patrili k nim, okrem spomínaných (Palárik, Viktorín), aj naši gr.-kat. vlasteneckí kňazi (Duchnovič, Pavlovič a iní) a z východoslovenských rím.-kat. duchovných to bol najmä Dr. J. Andraščík, Záborský a mnohí iní, ktorí v uvedomovacom procese šírenia slovanskej vzájomnosti vykonali záslužný kus dobrej a poctivej práce.

SLOVO — časopis gréckokatolíkov. Vychádza raz mesačne. Redakcia a administrácia Košice. Moysesova 50. Vydáva spolok sv. Vojtecha v Trnave v ČN. Rediguje dr. Emil Korba. Uzavierka čísla je 10. v mesiaci pre nasledujúce číslo. Neobjednané rukopisy nevraciam. Tlačia Dukelské tlačiarne, n. p., Prešov. Pov. SÚTI č. 245/69-sekr. z 20. VI. 1969. Rozširuje Poštová novinová služba. Objednávky do zahraničia prijíma Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. Cena jedného výtlačku 2 Kčs.

Knihy

ŽIVOT ŠTEFANA MOYSESA od klasika slovenskej literatúry Svetozára Hurbana-Vajanského vydáva v novom vydaní Matica slovenská. Vajanský, sám evanjelik, tu podáva portrét katolíckeho biskupa Moyses, prvého predsedu Matice, veľkého národovca a Slovana. Kniha vychádza v edícii Výskum Matice slovenskej. Knihu upravil a poznámkami opatril Štefan Baranovič. 288 str. Cena brož. výtlačku 26 Kčs.

SKRYTÉ POKLADY od M. Bohatca vydala nakladateľstvo Artia v Prahe. Autor píše o najzaujímavejších pokladoch kultúry z kláštorň, muzeálnych, kapitulárných a univerzitných knižníc Čiech a Moravy. Cena 65 Kčs.

VOCABULARIUM BIBLIOTHECARIÍ od A. Thomsona vydala MS. Základná príručka a slovník pre knihovníkov. Cena viaz. 54 Kčs.

PRVÝ SLOVENSKÝ ROMÁN, ktorý vydal v rokoch 1783—1785 kňaz Jozef Ignác Bajza pod názvom Příhody a skúsenosti mladíka Reného, vyšiel opäť v edícii Pamäti a dokumenty ako spoločné vydanie vydavateľstva Tatran v Bratislave a Obzoru v Novom Sade v Juhoslávii. Hodnotná je najmä druhá časť románu, keď René so svojimi spoločníkmi vidí veci očami osvietených ideálov, preto mu nechýba ani súcit s ľudovými vrstvami ani ironia na spoločenské poriadky doby. Knihu vytlačila tlačiareň Obzor v juhoslovenskom Băčskom Petrovci. 352 strán, cena 26 Kčs, pre členov Hviezdoslavovej knižnice 20 Kčs.